

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

BASHKIA SHKODËR

Nr. 2377 Prot

Shkodër, më 17. 11. 2025

Lënda: Dërgohet projekt- vendim dhe relacion

✓ **KËSHILLIT BASHKIAK, SHKODËR**

Të nderuar këshilltarë,

Bashkëngjitur ju dërgojmë për kompetencë shqyrtimi projekt-vendimin dhe relacionin:

“PËR MIRATIMIN E PLANIT TË MBARËSHTIMIT TË PYJEVE DHE KULLOTAVE TË EKONOMISË PYJORE “ROSEK RRJOLL” BASHKIA SHKODËR.

Duke ju uruar punë të mbarë.

Me respekt,

KRYETAR

Benet BECI

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

BASHKIA SHKODËR

Nr. _____ Prot

Shkodër, më _____._____.2025

PROJEKT VENDIM

NR. _____, DATË _____._____.2025

PËR

**“MIRATIMIN E PLANIT TË MBARSHTIMIT TË PYJEVE DHE KULLOTAVE :
EKONOMIA KULLOSORE “ROSEK- RRJOLL ”**

Këshilli Bashkiak Shkodër në mbledhjen e tij të datës _____._____.2025, me propozim të Kryetarit të Bashkisë, mbështetur nenin 27 pika 5, nenin 54 shkronja ‘k’ e ligjit nr.139, datë 17.12.2015 “Për vetëqeverisjen vendore” i ndryshuar; Nenin 11 pika 2/b e ligjit nr.57/2020 “Për pyjet” i ndryshuar ; neni 14 i Ligjit nr 9693, datë 19.03.2007 “Për fondin kullosor” të ndryshuar; VKM nr.433, datë 08.06.2016 “Për transferimin në pronësi të bashkive të pyjeve dhe kullotave publike, sipas listës së inventareve, dhe aktualisht në administrim të Ministrisë së Mjedisit e të ish komunave/bashkive” të ndryshuar;, dhe sipas relacionit nr. _____prot, datë _____ të administratës të Bashkisë Shkodër.

V E N D O S I :

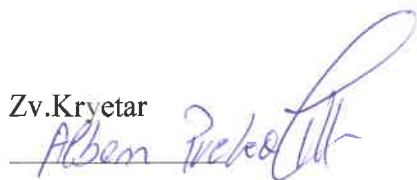
1. Të miratojë Planin e Mbarështimit të pyjeve dhe kullotave për Ekonominë Kullosore “ROSEK RRJOLL” Bashkia Shkodër të cilët do të jenë të vlefshëm për një periudhë 10- vjeçare, sipas materialit bashkëlidhur.
2. Për zbatimin e këtij vendimi ngarkohet Kryetari i Bashkisë Shkodër.
3. Ky vendim hyn në fuqi 10 ditë pas shpalljes.

KRYETAR

Bënet BECI

Zv.Kryetar

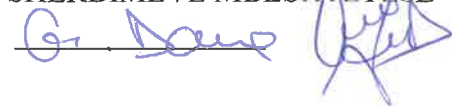
DREJTORIA E MJEDISIT DHE ENERGJISË SË RINOVUESHME

DREJTORIA E PERGJITHESHME

JURIDIKE, BURIMEVE NJEREZORE DHE

SHERBIMEVE MBESHTETESE

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

BASHKIA SHKODËR
DREJTORIA E MJEDISIT DHE ENERGJISË SË RINOVUESHME

Nr. _____ Prot

Shkodër, më ____ . ____ .2025

R E L A C I O N
MBI

“MIRATIMIN E PLANIT TË MBARSHTIMIT TË PYJEVE DHE KULLOTAVE : EKONOMIA KULLOSORE ROSEK- RRJOLL ”

Bashkia Shkodër pjesë të funksioneve të saj, ka edhe administrimin e qëndrueshëm të fondit pyjor kullosor kjo sipas mënyrës së përcaktuar me ligj. Sipërfaqja pyjore që administron Bashkia Shkodër bazuar në VKM nr. 433 dt 08.06.2016 “Për transferimin në pronësi të bashkive të pyjeve dhe kullotave publike, sipas listës së inventareve, dhe aktualisht në administrim të MM e të ish komunave/bashkive” i ndryshuar me VKM nr 684/2020 si edhe VKM nr 59 dt 26.01.2022 “Për miratimin e ndryshimit të statusit dhe të sipërfaqes së ekosistemeve natyrore park kombëtar (kategoria ii) të zonave të mbrojtura mjedisore” dhe VKM nr 60 dt 26.01.2022 “Për shpalljen e ekosistemeve natyrore rezervat natyror i menaxhuar/park natyror (kategoria iv), si dhe miratimin e ndryshimit të statusit e të sipërfaqeve ekzistuese të zonave të mbrojtura mjedisore, që i përkasin kësaj kategorie”, është gjithsej **30.668 HA ha.**

Në këtë kuadër Bashkitë janë pronarët legjitimë dhe administrator të pyjeve e kullotave brenda territorit administrative. Mbrojtja e pyjeve si pasuri me rëndësi të veçantë, për vlerat e mëdha dhe të pazëvendësueshme në mbrojtjen e klimës, të tokës, ruajtjen dhe përmirësimin e potencialeve prodhuese, të ekuilibrave të mjedisit natyror, biodiversitetit, burimeve gjenetike dhe regjimit hidrik, është detyrim me interes bashkiak , rajonal e kombëtar .

Administrimi i pyjeve realizohet nepermjet procesit të Mbarështimit të Pyjeve që është planifikimi afatgjatë i cili kryhet në bazë të kriterëve të caktuara për grumbullimin e informacionit për situatën/gjendjen faktike dhe përcaktimin e objektivave e masave të nevojshme, me synim përmbushjen e funksioneve ekologjike, ekonomike e sociale, duke zbatuar dhe harmonizuar parimet e zhvillimit të qëndrueshëm me nevojat e administruesve, pronarëve privatë dhe përdoruesve të tyre.

Ky process mbarështimi realizohet nëpërmjet Planeve të mbarështimit si dokumenti bazë për mbarështimin e një ekonomie pyjore, që përmban analizën e gjendjes së pyjeve, përcakton objektivat që duhet të realizohen në funksion të statusit që kanë, si dhe planifikon masat për trajtimin e tyre dhe ndërhyrjet për vitete ardhshme.

Aktualisht sipërfaqja kullosore e bashkisë është **4711.6 ha** administrohet nëpërmjet një Ekonomie Kullosore e cila është Ekonomia Kullosore Rosek Rrjoll e cila ka një sipërfaqe 1329.3 ha dhe pjesa tjetër janë sipërfaqe kullosore brenda Ekonomive Pyjore.

Bashkia Shkodër duke vlerësuar detyrimin për hartimin e planeve të reja të mbarshtimit të fondit kullosor, që rrjedh nga legjislacioni i fushës, ka ndërmarrë procesin për hartimin e planit të ri aktualisht për ekonomine kullosore **Rosek Rrjoll**.

Ekonomia kullosore Rosek-Rrjoll shtrihet në 1 Njësi Administrative, ajo Posttribe, ku përfshihen fshatrat: Shakote, Domen, Omaraj, Drisht, Mesi, Boksi dhe Vorfa

Përbërja e territorit për ekonominë ROSEK RRJOLL është si më poshtë:

Nr	Emertimi	SIP totale PYJE /ha	Sip pyje /ha	sip kullote /ha	sip bujqesore/ha	SIP TOT HA
1	Ek Rosek Rrjoll	0.0	0.0	1329.3	0.0	1329.3

Plani i ri i mbarshtimit ka patur parasysh : Qëllimin dhe objektivat kryesore :

Plani i Mbarështimit të Ekonomisë kullosore Rosek-Rrjoll ka disa objektiva kryesore, të cilat janë:

- marrja në konsideratë e të gjithë faktorëve që lidhen direkt ose indirekt ndërmjet tyre - popullata lokale, administrimi i kullotave, ekoturizmi. blektorët etj, pa harruar kufizimin e erozionit, ruajtjen e natyrës dhe stabilitetin e resurseve.
- plotësimi i nevojave të popullatës me bazë ushqimore për bagetinë, si dhe përdorimi i prodhimeve jodrusore kullosore vetëm nëpërmjet një zhvillimi të qëndrueshëm të kullotave.
- harmonizimi i interesave të komunitetit dhe të pjesmarrësve të tjerë veprues në territorin e kësaj ekonomie në përputhje me mundësinë aktuale dhe potenciale të kullotave.
- grumbullimi i informacionit të shumfishtë, evidentimi i faktorëve sociale dhe ekonomike që ndikojnë në një mbarështrim të qëndrueshëm të kullotave, por të mundësojë vlerësimin e parametrave ekologjike (klime etj) biologjike (ekosistemet. biotopet, florën - faunën veçanarisht atë të kërcënuar).
- identifikimi i masave që do të merren në të ardhmen dhe harmonizimin e të gjithë faktorëve veprues për përcaktimin e objektivave specifike që janë rezultat logjik i një mbarështrimit bashkëkohor.

Të gjitha pjesët kullosore të ekonomisë do të mbeten nën suksesionin natyror. Për të përmirësuar cilësinë e kullotave dhe për të zgjatur periudhën e kullotjes janë propozuar të ndërhyhet me pastrim bimësh e shkurresh të padëshirueshme dhe të pangrënëshme, të cilat do të mundësojnë rritjen e cilësisë së kullotës dhe biomasës së barit.

a- punimet e infrastrukturës

- Është propozuar të bëhen ndërhyrje në infrastrukturën e kullotave, mendohet të ndërtohen 3 lera te reja dhe te merremetohen 3 lera ekzistuese, jo funksionale për sigurimin e ujit për blegtorinë.

b-punimet për përmirsimin e vegjetacionit

Heqja gurëve, bimëve e shkurreve të pangrënëshme .

Plani parashikon masat afat gjata dhe ato afat shkurtra.

Përfitimi i pritshëm në terma financiarë përfshin atë nga prodhimet e dyta pyjore si edhe dhenien me qira për kullotjen e bagetive , kjo parashikohet në masën 11 650 000 lekë , ndërsa shpenzimet parashikojnë punime në pastrimin e kullotës nga guret si edhe ndërtimin e lërave të reja për bagetite , shpenzimet parashikohen në masën 13 334 450 lekë. Diferenca e kësaj balanse në masën 1 684 480 lekë .

Natyrisht vlera e të ardhurave presupozohet të jetë më e madhe se sa ajo e përlogaritur nëse këtu përfshihen edhe përfitimet mjedisore, si nga sekuestrimi i karbonit nga të mbjellat, vreshtat, foragjeret, pemët frutore, sipërfaqet me bimësi kullimore, drurët dekorativë nëpër kopshte private, sipërfaqet ujore dhe projektet me bimësi të tyre. Ka akoma më shumë rezerva në sasinë e grumbullimit të bimëve mjeksore, gjuetia dhe peshkimi e të tjera për komunitetin e zonës por edhe më gjërë.

Pyjet e kësaj ekonomie janë në përgjithësi pyje të reja dhe do të kenë një zhvillim të lartë në volum, sasia e frutave të geshtenjes dhe bimëve medicinale do të ketë rritje të konsiderueshme, kështu që të ardhurat do të kenë një rritje me 20-30% më shumë se ato të planifikuara dhe të llogaritura bazuar në parametrat aktual.

Plani ka të bashkelidhur të gjitha hartat , Harta e Ekonomisë Kullimore, Harta e Funksioneve, Harta e Tipeve të Kullotave.

Mbështetur nënën 27 pikë 5, nënën 54 shkronja 'k' e ligjit nr.139, datë 17.12.2015 "Për vetëqeverisjen vendore" i ndryshuar; Nënen 11 pikë 2/b e ligjit nr.57/2020 "Për pyjet" i ndryshuar ; nënën 14 i Ligjit nr 9693, datë 19.03.2007 "Për fondin kullimor" të ndryshuar; VKM nr.433, datë 08.06.2016 "Për transferimin në pronësi të bashkive të pyjeve dhe kullotave publike, sipas listës së inventareve, dhe aktualisht në administrim të Ministrisë së Mjedisit e të ish komunave/bashkive" të ndryshuar

Ju ftoj më në miratimin nga ana juaj!

Drejtoria e mjedisit, dhe energjive të rinovueshme

Aida Shllaku

Bashkia Shkoder – Ekonomia Kullosore Rosek -Rjoll

**Plani i Mbarështimit të Pyjeve dhe Kullotave për periudhën
2025 - 2034**

Klient: Bashkia SHKODER

Bashkia Shkoder – Ekonomia Kullosore Rosek -Rjoll
Plani i Mbarështrimit të Pyjeve dhe Kullotave për periudhën
2025 - 2034

Plani i mbarështimit u hartua nga kompania LURIMI shpk

KONSULENTI “LURIMI”SHPK

Administrator
(Ekspert per vegjetacionin dhe biodiversitetin)

Inxh. Lutfi Miftari

Kodi ALFIS:

Data e miratimit:

Plani i mbarështimit u realizua nga bashkepunimi me ekspertë të kompanisë LURIMI shpk

STAFI I KONSULENTIT

Ekipi i konsulencës		
Ekspert kyç	Emër Mbiemër	Pozicioni
K-1	Endri Bala,	Ekspert GIS, Lurimi shpk
K-2	Vasillaq Mine	Ekspert staticient
K-3	Bibe Dodaj	Ekspert terreni
K-4	Lutfi Miftari	Ekspert per vegjetacionin

SHKURTESA

PMPK Plan i Mbarështimit të Pyjeve dhe Kullotave

EP Ekonomi Pyjore

PM Plan Mbarështrimi

NjA Njësi Administrative

MTM Ministria e Turizmit dhe Mjedisit

AKP Agjencia Kombëtare e Pyjeve

PËRMBAJTJA E PLANIT TË MBARËSHIMIT TË EKONOMISË KULLOSORE
“ROSEK-RRJOLL”

1. HYRJE

- 1.1. Qëllimi dhe objektivat e planit të mbarështimit të kullotave,
- 1.2. Ecuria e punës dhe përgjegjësitë
- 1.3. Metodologjia e punës
- 1.4. Informacioni i përdorur në hartimin e PMK

2. PERSHKRIMI I PËRGJITHSHËM I EKONOMISË KULLOSORE

- 2.1. Informacion i përgjithshëm rreth ekonomisë kullimore
- 2.2. Pronësia, administrimi, organizimi
- 2.3. Vendndodhja gjeografike dhe ndarja administrative
- 2.4. Konteksti i bashkisë dhe ekonomisë kullimore
- 2.5. Historiku i mbarështimit të kullotave në ekonominë kullimore
- 2.6. Situata demografike dhe social ekonomike
- 2.7. Marketingu i produkteve kullimore drusore dhe jo drusore
- 2.8. Gjuetia dhe peshkimi
- 2.9. Fasilitetet rekreacionale dhe didaktike
- 2.10. Prania e zonave të mbrojtura, specieve dhe stacioneve

3. GJENDJA AKTUALE E KULLOTAVE

- 3.1. Mbarështrimi dhe funksionet e kullotave
- 3.1.1. Përdorimi i territorit (aktual dhe propozimet)
- 3.1.2. Forma e qeverisjes (aktuale dhe propozimet)
- 3.1.3. Ndarja e ekonomisë kullimore në parcela dhe nënparcela

4. KUSHTET STACIONALE

- 4.1. Klima
- 4.2. Topografia dhe morfologjia
- 4.3. Gjeologjia
- 4.4. Tokat
- 4.5. Rrjeti hidrologjik dhe burimet e furnizimit me ujë
- 4.6. Erozioni në shpate dhe rrjedhjet ujore
- 4.7. Rrëshqitjet

5. VEGJETACIONI DHE BIODIVERSITETI

- 5.1. Brezat bioklimatike
- 5.2. Pyjet dhe kullotat
- 5.4. Tipet e kullotave
- 5.5. Tipet potenciale të vegjetacionit
- 5.6. Biodiversiteti

- 5.7. Prania e vlerave konservuese të larta (VKL)
- 5.8. Rreziqet për biodiversitetin dhe efektet mbi planifikimin
- 5.9. Mundësitë për aktivitetet didaktike dhe kërkim shkencor

6. ANALIZA E KULLOTAVE DHE KULLOTAVE

- 6.1. Analiza e të dhënave për Kullotat
- 6.2. Analiza e të dhënave të kullotave
 - 6.2.1. Gjendja e kullotave
 - 6.2.2. Madhësia e sipërfaqes së kullotave dhe vendodhja e tyre
 - 6.2.3. Altituda, pjerrësia, kundrejtimi, kushtet hidrologjike
 - 6.2.4. Mbrirshmëria
 - 6.2.5. Grumbullimi i të dhënave për zonat e djegura në kullota(10 vitet e fundit)

7. REZULTATET E INVENTARIZIMIT TË KULLOTAVE

- 7.1. Rezultatet e Inventarizimit të Kullotave
- 2.5. Biomasa dhe faktorët e ekspansionit të biomasës
- 7.2.6. Analiza e rolit të ekonomisë kullimore në sekuestrimin e karbonit
- 7.2. Gjendja shëndetsore dhe fitosanitare
- 7.4. Rezultatet e inventarizimit të kullotave
 - 7.4.1. Tipi dhe cilësia e kullotave
 - 7.4.2. Përdoruesit e kullotave dhe koha
 - 7.4.3. Llojet e bagëtive
 - 7.4.4. Përdorimi aktual dhe kapaciteti mbajtës i kullotave
 - 7.4.5. Infrastruktura aktuale
 - 7.4.6. Problemet mbi kullotjen dhe furnizimin e blegtorisë me baze ushqimore

8. OBJEKTIVAT E MBARËSHIMIT TË KULLOTAVE

- 8.1. Objektivat e përgjithshme për planifikimin afat-gjatë
- 8.2. Objektivat kombëtare për zhvillimin e kullotave pajtueshmëria e PMK me planifikimin rajonal dhe atë në nivel Bashkie
- 8.3. Objektivat kryesore të PMK
- 8.4. Objektivat specifike të ekonomisë kullimore/NJM
- 8.5. Objektivat specifike mbi përdorimin e tokës, funksionin dhe formën e qeverisjes
 - 8.5.3. Objektivat specifike për kullotat
 - 8.5.4. Objektivat specifike mbi biodiversitetin
 - 8.5.5. Objektivat specifike mbi gjendjen shëndetsore
 - 8.5.6. Objektivat specifike mbi faunen

9. MASAT/AKTIVITETET E PLANIFIKUARA NË KUADËR TË MBARËSHIMIT TË KULLOTAVE

- 9.3. Planifikimi vjetor i masave
 - 9.3.2. Masat në kullota
 - 9.3.3. Masat në infrastrukturë, në zonat e degraduara, rekreacionale dhe didaktike

- 9.4. Masat afat-gjata
- 9.4.5. Masat në kullota
- 9.4.6. Gjendja dhe masat në infrastrukturën e ekonomisë kullosore
- 9.4.7. Masat specifike për aktivitetet rekreacionale dhe didaktike

10. VLERËSIMI EKONOMIK

- 10.1. Vlerësimi i efekteve të masave të planifikuara në kullota
- 10.2. Planifikimi i të ardhurave/perfitimeve
- 10.3. Planifikimi i kostove/shpenzimeve
- 10.4. Analiza kosto-përfitim

11. LIDHJA MIDIS PLANIT TË MBARËSHTIMIT TË KULLOTAVE E KULLOTAVE DHE SISP

12. PROÇESI I VALIDIMIT TË PMK NË SISP

13. MIRATIMI I PLANIT TË MBARËSHTIMIT TË KULLOTAVE

14. MONITORIMI I ZBATIMIT TË PMK

15. RISHIKIMI PERIODIK I ZBATIMIT TË PLANIT TË MBARËSHTIMIT

16. RISHIKIMI AFAT-MESËM I PLANIT TË MBARËSHTIMIT

17. RISHIKIMI FINAL I PLANIT TË MBARËSHTIMIT

18. PËRGATITJA E HARTAVE

- Hyrje.
- Harta e ekonomisë kullosore
- Harta e funksioneve
- Harta e tipeve të kullotave
- Harta e rrjetit rrugor, infrastrukturës dhe zonave të degraduara
- Harta e ndërhyrjeve

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Mbarështimi i kullotave është planifikimi afatgjatë për fondin kullosor, i cili në rastin konkret është bërë në bazë të kriterëve të caktuar për grumbullimin e informacionit për gjendjen faktike dhe përcaktimin e objektivave e masave të nevojshme, në funksion të statusit të dhënë, me synim përmbushjen e funksioneve ekologjike, ekonomike e sociale, duke zbatuar dhe harmonizuar parimet e zhvillimit të qëndrueshëm me nevojat e administruesve, pronarëve privat dhe përdoruesve të tyre. Plani i Mbarështimit të Ekonomisë Kullosor Rosek-Rrjoll, synon që të merren në konsideratë të gjithë faktorët që lidhen direkt ose indirekt ndërmjet tyre - popullata lokale, faktorët ekologjik dhe tokësore, administrimi i kullotave, ekoturizmi, interesi që ofron kullota, blegtorët etj., pa harruar shërbimet në ekosistem që kullota ofron, të tilla si; kufizimin e erozionit, mbrojtjen dhe përmirësimin e cilësisë së ujrave, ruajtjen e natyrës dhe qëndrueshmërinë e resurseve, mbrojtja e tokave bujqësore dhe infrastrukturës etj. Nga ana tjetër kullota përmbush edhe funksione të tjera si; plotësimi i nevojave me bazë ushqimore për blegtorinë, si dhe përdorimi i prodhimeve të dyta kullosore përdorimi dhe përfundimi i të cilave

duhet bërë nëpërmjet një zhvillimi të qëndrueshëm të kullotave. Mbrojtja e ekosistemeve natyrore, përmirësimi i peisazhit rural dhe mbrojtja e biodiversitetit përbën një drejtim të rëndësishëm të projektit dhe zgjerimi i këtyre zonave do të jetë në qendër të objektivave të veçantë.

Gjithashtu vend të veçantë zë harmonizimi i interesave të komunitetit dhe të pjesëmarrësve të tjerë veprues në territorin e kësaj ekonomie, në përputhje me mundësinë prodhuese aktuale dhe potenciale të kullotave.

Ekonomia kullosore Rosek-Rrjoll shtrihet në territorin e Bashkisë Shkoder, dhe popullsia që shtrihet brenda territorit të ekonomisë kullosore përbëhet nga 4744 banorë, me 1186 familje.

Në aspektin e organizimit natyror kjo ekonomi paraqet një ndërthurje të mirë të elementeve ekstensiv dhe intensive të burimeve dhe resurseve pyje, kullota, fond bujqësor, ujra, florë, faune dhe mbi të gjitha faktori njeri si përfitues, përdorues i këtyre burimeve.

Gjithsesi, kërkohet një edukim i vazhdueshëm dhe menaxhim afatgjatë e i qëndrueshëm për ti vënë në funksion të përmirësimit të cilësisë së jetesës për komunitetet dhe grupet e interesit në zone.

Problematika kryesore në zone ka të bëjë me migrimin dhe emigrimin e brezit të ri, burime të kufizuara financiare për familjet, si dhe menaxhimi jo i qëndrueshëm i burimeve natyrore.

Detyrat kryesore për 10 vjeçarin e ardhshëm në zbatim të këtij Plani Mbarështimi rrjedhin nga programi strategjik i Qeverisë Shqiptare për zhvillimin e sektorit të kullotave në harmoni të plotë me programet e Bashkisë Shkoder.

1.HYRJE

1.1. Qëllimi dhe objektivat e Planit të Mbarështimit të Kullotave

Qëllimi kryesor i hartimit të planit të mbarështimit është rishikimi dhe hartimi i një plani që të plotësojë objektivat afat-shkurtra dhe afat-gjata në përputhje me tipet e kullotave.

Në objektivat e këtij plani mbarështimi një vend të rëndësishëm zë qëllimi primar “*sigurimi i një mbarështimi të qëndrueshëm dhe shumë funksional i kullotave*”. Gjithashtu, ky plan mbarështimi duhet të garantojë përdorim racional të burimeve natyrore kullosore, si dhe të kontribuojë në cilësinë e jetesës në zonën rurale.

Objektivat e projektit të ri janë prezantuar tek të gjithë aktorët, duke e organizuar punën për administrimin dhe menaxhimin e qëndrueshëm të kullotave të Ekonomisë Kullosore.

Objektivat e planit të mbarështimit u hartuan në mbështetje të ligjit për zhvillimin e sektorit kullosor e kullosore, ligji kuadër 57/2020 “Për Pyjet” dhe në bashkëpunim me strukturat përgjegjëse për pyjet e kullotat në Bashki, popullatën dhe organet e pushtetit vendor. Objektivat kryesore janë:

- Përmirësimi i mëtejshëm i infrastrukturës rrugore dhe rritja e kapacitetit kullosor.
- Përpjekja maksimale për kontrollin e erozionit dhe mbrojtjen e burimeve ujore.
- Pakësimi i ndikimeve negative në gjendjen shëndetsore të kullotave dhe ndalimi i veprimtarive të paligjësme në territorin kullosor.
- Vlerësimi i mundësisë prodhuese të produkteve jodrusore kullosore dhe zbatimi i praktikave mirëmenaxhuese të vjeljes së tyre.

- Të krijojë mundësi për zhvillimin e turizmit natyror dhe rural në zonë dhe të evidentojë pjesët e teritorit me vlera të larta peisazhistike, historike, kulturore apo me vlera të veçanta tradicionale lokale.

1.2.Ecuria e punës dhe përgjegjësitë

Fillimisht është kryer puna përgatitore për sigurimin e bazës materiale, si instrumentet e ndryshëm, dokumentacionin e nevojshëm, si planin e inventarizimit aktual, hartat topografike e ato të ndarjes parcelare, përgatitjen e formulareve për punimet e terrenit, etj.

Puna për grumbullimin e informacionit të nevojshëm në terren ka filluar në Qershor 2025 dhe ka përfunduar në Gusht 2025. Periudha në vijim ka shërbyer për kryerjen e punimeve të zyrës e përpilimin e relacionit të planit të mbarështimit.

Realizimi i mbarështimit të ekonomisë kullimore "Rosek-Rrjoll" është mbështetur në zbatimin kriterëve të përshkruara në Udhezuesin e planeve të mbarështimit të kullotave dhe kullotave (punimet e terrenit dhe ato të zyrës). Operacionet e punës janë kryer mbështetur në grafikun e realizimit të punimeve bashkangjitur kontratës si më poshtë:

- ✓ Përcaktimi i objektivave të planit të mbarështimit
- ✓ Rikonicioni i plotë i ekonomisë me grupin e mbarështimit, përfaqësues të organeve të pushtetit lokal e të DPB të Bashkisë Shkoder.
- ✓ Grumbullimi i informacionit për ekonominë nga dokumentacioni ekzistues si: planet e mbarështimit të mëparshëm, regjistrat e kryerjes së punimeve kullimore, regjistri i zjarreve, sëmundjeve dhe dëmtuesve, regjistrat e shfrytëzimit të kullotave, të dhëna të kadastrës kullimore për ndryshime të mundshme gjatë 30-40 viteve të shkuara, si dhe hartat respektive për këtë ekonomi kullimore etj.
- ✓ Kryerja e rëlevimeve në terren në sipërfaqet provë të përherëshme dhe të përkohëshme si dhe marrja e informacionit të nevojshëm nga popullatat vendore dhe hedhja e tyre në skedat e përshkrimit dhe inventarizimit të parcelës ose nënparcelës të materializuar në terren.
- ✓ Ndarjen e parcelave dhe nënparcelave në hartë dhe materializimin e tyre në terren, vendosjen e numrave respektive të tyre, grumbullimi i informacionit lidhur me të dhëna për tokën, klimën etj.

Në vijim është vazhduar me punimet e zyrës, kompjuterizimin e të dhënave të përshkrimit parcelar si dhe të inventarizimit të sipërfaqeve provë të përherëshme e të përkohëshme, matjen e sipërfaqeve të parcelave dhe n/parcelave, përgatitjen e raporteve përkatëse.

Detyra e projektimit kishte për qëllim hartimin e planit të mbarështimit të ekonomisë kullimore "Rosek Rrjoll", që do të fillonte me kryerjen e rëlevimeve në teren, plotësimin e skedave përkatëse, grumbullimin e gjithë informacionit të nevojshëm, përpunimin e të dhënave në zyrë dhe përpilimin e materialit hartografik, duke zbatuar me korrektësi manualin e ri të mbarështimit të kullotave. Kjo ka qënë detyra e projektimit dhe njëkohësisht detyrimi kontraktual për "Lurimi " shpk me qendër në Burrel, që u angazhua me hartimin e planit të mbarështimit të kësaj ekonomie .

Kjo është përcaktuar në detyrën e dhënë nga MTM (Drejtoria e Politikave të Kullotave e Kullotave) dhe DPB Bashkia Shkoder për hartimin e planeve të mbarështimit të ekonomive kullimore që kanë kaluar këto afate dhe që kanë ndryshime të theksuara në strukturë dhe në bonitet.

Puna për marrjen e informacionit të nevojshëm në terren ka filluar në Qershor 2025 dhe ka përfunduar në Gusht 2025. Periudha në vijim ka shërbyer për kryerjen e punimeve të zyrës e përpilimin e relacionit të planit të mbarështimit.

Në hartimin e planit të mbarështimit janë pjesëmarrës disa aktorë me përgjegjësi dhe role si më poshtë:

Bashkitë (BA): Janë pronarët legjitime dhe administratorët e kullotave brenda territorit të tyre. Administrimi i kullotave kryhet nëpërmjet strukturave përgjegjëse për pyjet në Bashki dhe menaxhimi i tyre deri tani është kryer mbështetur në planet ekzistuese të mbarështimit. Aktualisht, shumica e planeve të mbarështimit të kullotave në pronësi të bashkive kanë tejkaluar afatet e vlefshmërisë, prandaj ka një nevojë urgjente për hartimin e planeve të reja të menaxhimit të kullotave

Roli kryesor i Bashkisë në këtë proces është:

- përcaktimi i kritereve për përcaktimin e Ekonomisë kullimore/NJM
- përcaktimi i nevojave për përgatitjen e planit të ri kullotave bazuar në kriterin e urgjencës
- alokimi ose aplikimi për fonde me qëllim përgatitjen e PMK dhe drejtimi i procesit të hartimit të planit të mbarështimit që nga nënshkrimi i kontratës deri në monitorimin final.
- sigurimi i informacionit për Kadastrën Kullimore në lidhje me të dhënat e parcelave dhe nënparcelave tek SISP.
- përcaktimi me bashkitë fqinje i nevojave për rregullimin e kufijve të ekonomive kullimore nëse është e nevojshme duke respektuar kufijt sipas ndarjes së re administrative.
- organizimi dhe menaxhimi i procesit të pjesëmarrjes së aktorëve ose palëve të interesuara (pronarë, komunitet, përdorues kullotash, shoqata të përdoruesve të kullotave, OJF).
- transmetimi i të dhënave të monitorimit të përvitshëm të ndërhyrjeve dhe ngjarjeve tek SISP dhe tek institucionet e tjera (AKM, MTM).

Ministria e Turizmit dhe Mjedisit (MTM) : MTM është përgjegjëse për menaxhimin e të dhënave të Kadastrës Kullimore, Planeve të Mbarështimit të Kullotave dhe SISP. Ajo menaxhon integrimin e informacionit të planeve aktuale që janë të vlefshme dhe të planeve të reja të mbarështimit të kullotave të përgatitura për çdo Bashki në SISP. MTM bën miratimin final të PMK, pasi bashkia ka bërë miratimin apo mbështetjen nga ana e saj.

Agjencia Kombëtare e Kullotave (AKP). AKP është nën varësinë e MTM dhe ka përgjegjësi për menaxhimin dhe monitorimin e Inventarit Kombëtar të Kullotave (IKP) (nëpërmjet sektorit të inventarizimit të kullotave), të gjithë fondit kullor, biodiversitetit, të dhënat e mbulesës së tokës dhe të ndryshimit të saj (nëpërmjet sektorit të Silvikulturës dhe Biodiversitetit). Bazuar në VKM Nr 47, datë 29 Janar 2014, AKP është përgjegjëse për zhvillimin e Planeve të Mbarështimit të Kullotave si dhe ruajtjen apo monitorimin e të dhënave të këtyre planeve.

Këta janë aktorët direkt përgjegjës në procesin e përgatitjes dhe menaxhimit të PMK. Por ka edhe disa aktorë të tjerë të rëndësishëm të përfshirë në këtë proces të quajtur aktor kyç si:

Organizatat Jo Fitimprurëse (OJF): Shoqatat e përdoruesve të pyjeve dhe kullotave janë të organizuara në nivel lokal dhe mbrojnë interesat e përdoruesve të pyjeve dhe kullotave në zonat

rurale në Shqipëri dhe bëjnë kordinimin midis përdoruesve. Ato mbështesin zbatimin e aktiviteteve të planifikuara në kuadër të planit të mbarështimit të kullotave në nivel Njësie Administrative. Këto shoqata janë të organizuara në nivel rajonal dhe kombëtar duke formuar Federatën Rajonale dhe Kombëtare të Përdoruesve të Pyjeve dhe Kullotave, e cila është një organizatë jofitimprurëse dhe joqeveritare që mbrojnë dhe përfaqëson interesat e përdoruesve të pyjeve dhe kullotave në zonat rurale në Shqipëri.

Fakulteti i Shkencave Kullosore (FSHP): Fakulteti i Shkencave Kullosore është institucioni i vetëm i edukimit universitar në fushën e pyjeve e kullotave. Ai ofron trajnim për specialistët e kullotave në përgjithësi, shpërndarje të informacionit, harton manuale për zbatimin shkencor të aktiviteteve të planifikuara si dhe asistencë për hartimin e udhëzuesit të planeve të mbarështimit.

Organizata të tjera të rëndësishme në nivel lokal dhe kombëtar të përfshira në proces si aktore kyçe janë: Organizatat e Grave, të mjedisit, të menaxhimit të biznesit lokal, etj.

1.3 Metodologjia e Punës.

Metoda e punës e zbatuar për hartimin e planit të mbarështimit është mbështetur në zbatimin e motivuar të manualit të ri të mbarështimit të pyjeve dhe kullotave (2019), ku përshkruhen qartë udhëzimet për përshkrimin parcellar, udhëzimet për inventarizimin me sipërfaqe provë si dhe udhëzimet për punimet e zyrës. Ky udhëzues është zbatuar me disiplinë e korektësi të lartë teknike në të gjitha fazat e punës.

Për punimet e terrenit nuk ka pasur tejkalim të limitit të sipërfaqes së parcellës, kurse për inventarizimin me sipërfaqe provë distancat e matura në teren (rezja, distanca e qendrave të sipërfaqeve provë etj) janë reduktuar në përputhje me pjerrësinë e terrenit.

Secila sipërfaqe prove sipas gjendjes së grumbullit përbëhet nga 1 sipërfaqe rrethore bashkëqendrore me madhësi 25 m² dhe 4 sipërfaqe nga 1 m² në katër drejtimet e horizontit. Kjo formë e organizimit të sipërfaqeve provë synon që të mbulojë variacionin e bimesisë në grumbullin kullosor.

- Sipërfaqja e parë rrethore me madhësi 25 m² (r = 2.82 m) shërben për matjen e rigjenerimit, vlerësimin e produkteve jo-drusore dhe inventarizimin e kullotave

Si gjatë rievimeve të terrenit ashtu edhe gjatë punimeve të zyrës nuk ka pasur shmangie nga metodologjia standarte e mbarështimit.

1.4 Informacioni i përdorur në hartimin e PMK

Materiali bazë për grumbullimin e informacionit është plani i vjetër i mbarështimit të ekonomisë Kullosore Rosek-Rrjoll, hartat topografike e tematike të kësaj zone, ortofoto (imazhe) satelitore, informacioni respektiv i mbledhur nga personeli pyjor i bashkisë, nga fshatarët e kësaj treve, projekte e studime shkencore të kryera nga specialistë të ish D.SH.P. Shkoder dhe institucione të tjera projektuese e studimore. Informacioni është grumbulluar në terren për llojet, dendësinë e grumbullit, nën-pyllin, bimesinë, kullotat nga matjet e realizuara sipas rrjetit kuadratik 5 x 5 m, etj.

Gjithashtu ekspertet përgjegjës për hartimin e planit të mbarështimit grumbulluan edhe dokumentacion shtesë në lidhje me:

- Planin e Zhvillimit të Territorit të Bashkisë i ashtuquajtur "Plani i Përgjithshëm Vendor i Bashkisë Shkoder"
- Informacion mbi të dhënat demografike, të drejtat e përdorimit, tregjet lokale të produkteve drusore dhe jodrusore, kullosore etj.
- Informacion mbi turizmin, edukimin dhe aktivitetet rekreacionale

I gjithë informacioni do të shërbejë për të kryer një studim paraprak të ekonomisë kullosore që përmban:

- shtrirjen, kufijte dhe sipërfaqen e përgjithshme të ekonomisë kullosore
- karakteristikat e përgjithshme të fondit (sipërfaqja e veshur me kullota; llojet drusore përbërës; gjendja e kullotave; rrugët që përshkojnë ekonominë kullosore, etj.)
- të dhëna të tjera të nevojshme për ekonominë dhe hartat .

2 PËRSHKRIMI I PËRGJITHSHËM I EKONOMISË

2.1 Informacion i përgjithshëm rreth Ekonomisë kullosore

Ekonomia kullosore Rosek-Rrjoll shtrihet në territorin e bashkisë Shkoder dhe aktualisht administrohet nga kjo bashki, dikur administrohej nga DSHP Shkoder. Plani i mbarështimit është i vlefshëm për periudhën kohore nga 2025 deri 2034. Plani i ri i mbarështimit hartohet sepse nuk ka patur plan të mirefillte mbarështimi, gjithashtu plani i vjetër i mbarështimit është hartuar në vitin 1982 dhe ka qënë i vlefshëm deri 1992. Një tjetër arsye është se Bashkia Shkoder ka siguruar mbështetje financiare për hartimin e planeve të menaxhimit të kullotave dhe kullotave në territorin e saj.

Ekonomia kullosore është me të njëjtin emër dhe ka patur një sipërfaqe totale prej **1329.31 ha**, ndërsa me planin e ri dhe ndarjen e re territoriale kjo sipërfaqe arrin në **2378 ha**

Përshkrimi i përgjithshëm i ekonomisë ka për qëllim njohjen dhe evidentimin e problemeve teknike dhe sociale të mprehta të zonës ku do të kryhet mbarështimi, në mënyrë që të gjejnë pasqyrim në objektivat e mbarështimit për të ardhmen.

Mbarështimi i kullotave të ekonomisë kullosore Rosek-Rrjoll ka synuar dhe synon që nëpërmjet zbatimit të një silvikulture natyralistike, të ruaj biodiversitetin në përputhje me karakteristikat ekologjike stacionale, të sigurojë vijueshmërinë e prodhimeve të dyta dhe shumëfunksione të kullotave.

2.2. Pronësia, administrimi dhe organizimi

Referuar të dhënave të grumbulluara gjatë takimeve nëpër njësitë administrative, rezulton se deri në vitin 1944 kullotat, që shtrihen në territorin e kësaj ekonomie, kanë qënë pronë shtetërore, ndërsa të drejtën e përdorimit e kishin vetë fshatarët, për kullotjen për nevojat e tyre, nga kullota e përbashkët e fshatit ose nga kullota që kishte në përdorim një familje ose fisi.

Pas këtij viti, të gjithë kullotat u shtetëzuan. Për plotësimin e nevojave të tyre me gjeth dhe bare për blegtorinë, banorët e fshatrave duhej të mernin lejen e organeve shtetërore.

Kullotat e ekonomisë Rosek-Rrjoll, gjatë periudhës 1944-1990 janë administruar nga shteti, nëpërmjet strukturave të tij. Po gjatë kësaj periudhe kullotat janë shfrytëzuar nga vetë shteti dhe nga banorët e fshatrave në afërsi të tyre.

Nga sa më sipër rezulton se e drejta e përdorimit të kullotave ka evoluar sipas etapave të ndryshme.

Në vitin 1995, me vendim Qeverie, në kuadrin e decentralizimit të pronësisë shtetërore një pjesë e kullotave kaluan në administrim të pushtetit vendor, ndërsa procesi i kalimit të kullotave në përdorim të Njësisë të qeverisjes vendore, filloi në vitin 1997, së bashku me kullotat e përfshira brenda fondit pyjor.

Së fundmi, me Vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 416 date 08.04.2008, Komunitatet që bënin pjesë në ekonominë Kullosore Rosek-Rrjoll kanë marrë në pronësi kullotat brenda territorit të saj.

Me reformën administrative dhe ndarjen e re territoriale në vendin tonë pasuritë kullosore kaluan në pronësi dhe administrim të bashkive, konkretisht të bashkisë Shkoder me VKM. Nr 433 datë 08.06.2016. Pra, me këtë veprim, e drejta e pronësisë është transferuar nga qeverisja qendrore në atë vendore, e cila do t'u japë ato në përdorim banorëve të fshatrave të saj. Nga dhënia e kullotave në përdorim të komuniteteve, do të garantohet ruajtja dhe zhvillimi i kullotave. Kështu që roli kryesor për menaxhimin e kullotave do t'u kalojë banorëve vendas, ndërsa personeli pyjor do të ketë rolin këshillimor dhe kontrollues.

Ekonomia kullosore Rosek-Rrjoll, Shkoder është në pronësi publike. Ajo administrohet nga Bashkia Shkoder dhe shtrihet brenda kufijve natyrorë të kësaj bashkie. Dikur kjo ekonomi ka qënë administruar si pronë shtetërore nga ish-DSHP Shkoder.

Ekonomia kullosore Rosek-Rrjoll shtrihet në 1 Njësi Administrative, ajo Posttribe, ku përfshihen fshatrat: Shakote, Domen, Omaraj, Drisht, Mesi, Boksi dhe Vorfa

Njësi administrative, ndodhet në një distancë prej 5 km larg nga qyteti i Shkodres. Një pjesë e rrjetit rrugor përshkon një pjesë të parcelave kullosore.

Përveç prodhimeve drusore, gjethit dhe barit, nga kullotat, grumbullohen bimë të ndryshme mjeksore. Nga viti në vit sasi të grumbulluara kanë ardhur në rënie. Megjithatë ato përbëjnë një burim të vogël të ardhurash për banorët e fshatrave të kësaj zone.

Në ekonomi ekzistojnë të drejtat e përdorimit si më poshtë:

- ✓ E drejta e përdorimit për kullotje.
- ✓ E drejta e përdorimit për grumbullim bazë ushqimore për blegtorinë, për dimër.

Në të gjitha rastet këto të drejta përdorimi u përkasin banorëve të kësaj krahine. Përsa i takon problemeve të pronësisë si për kullotat ashtu edhe për pyllin nuk ekzistojnë konflikte ndërmjet banorëve vendas, ka një ndarje pak a shumë të stabilizuar midis pronësive publike dhe asaj private. Sipërfaqja e kullotave për prodhim gjethi është ndarë në bazë fisesh (familjesh) edhe pse kjo nuk ka bazë ligjore dhe nuk është bërë nga shërbimi pyjor, kohet e fundit prerja e gjethit për blegtorinë pothuajse nuk praktikohet me.

2.3 Vendodhja gjeografike dhe ndarja administrative

Ekonomia kullosore Rosek-Rrjoll shtrihet në Veri të Rrethit të Shkoder, ajo përfshihet në pellgun ujëmbledhës të lumit Kir që derdhet më tutje në lumin Drin dhe në detin Adriatik. Ky pellg përbëhet nga bazenet ujëmbledhëse të prroit të Shakotes, prr. Shoji i Zi. Prr. Rrmollit, prr. Shullanit. Emërtimi saj ka ardhur pikërisht nga emërtimi i zonës kullosore që dominon këtë ekonomi, e cila ndodhet gati në qendër të ekonomisë. Ekonomia ka kufij natyrore të qartë si më poshtë:

Në **Veri** : Maja e Shullanit 933m, Shkambi i Korbit 897m,

Në **Lindje**: M. e Djeksit, Qafa e Cilikonit, M. e Domnit, Omaraj, Qafa e Kalase Rrjollit

Në **Jug**: kuota 608m, Qafa Guri i Kshtellit, kuota 452m

Në **Perëndim**: Ekonomia Bujqesore Drisht, Mes, Postribe, Boks, Vorfe

Ekonomia përfshihet në hartat me shkallë 1: 25000 me nomenklature:

K-34-64-C-a; K-34-64-A-c;

Perimetri i ekonomise kullosore “ Rosek-Rrjoll” kufizohet nga këto ekonomi kullosore në:

Veri.: Ekonomia Kullosore Rosek-Rrjoll

Lindje:Ekonomia pyjore Rosek Drisht

Jug : Ekonomia pyjore Pruekos-Sheldi

Perëndim: Ekonomia bujqesore

2.4 Konteksi i Bashkisë dhe Ekonomisë Kullosore

Në territorin e Bashkisë Shkoder, kullotat, menaxhohen nëpërmjet ekonomive kullosore , si njësi bazë kullosore në terren, për të cilat, janë hartuar Planet e Mbarështimit.

Sipas pozicionit Gjeografik të Ekonomisë në studim, brenda sipërfaqes totale ndodhet 1 Njësi Administrative ajo Postribe.

Grupet e punës gjate gjithë kohës ishin në kontakt me komunitetin që banon dhe kryen veprimtarinë e tij lidhur me kullotat dhe mjedisin pyjor, duke i përfshirë ata në diskutim dhe planifikim dhe vendimarrje , për të realizuar menaxhimin me pjesënarrje të komunitetit.

Ekonomia Kullosore ka një sipërfaqe të përgjithshme prej **2378** ha dhe sipas përdorimit të teritorit ka këtë strukturë :

Tab.2.4.1

Nr	Emërtimi	Sipërfaqja ha viti 2025
1	Kullota me shkurre	1591.8
2	Jo produktive	18.8
3	Bujqesi	767.4
	Shuma	2378

❖ Kullotat zene 1329.31 ha ose 100 % të sipërfaqes totale.

Nisur nga të dhënat e tabelës 2.4.1 rezulton se ekonomia kullosore Rosek-Rrjoll, ka një sipërfaqe totale prej **2378 ha**

Për përmirësimin e vazhdueshëm të gjendjes së kullotave janë propozuar masa konkrete të, përdorimit optimal të stacionit, sigurimit të gjeneratës së re në rrugë natyrore dhe artificiale, ruajtjes të biodiversitetit të florës e faunës, mbrojtjes të kullotave nga zjarret dhe prerjet e paligjshme, rehabilitimit të infrastrukturës rrugore, krijimit të tregut të punës dhe më kryesorja përfshirja e popullatës lokale në vendimmarrjet kryesore për mbarështim të qëndrueshëm të ekonomisë kullosore.

Mbarështimi i ekonomisë kullosore Rosek-Rrjoll, nga stafi i projektit në përgjithësi është realizuar në kushte relativisht të përshtatshme pune si për rëlevimet e terrenit ashtu edhe ato të zyrës.

Punimet e terrenit filluan në përputhje me grafikun e hartuar për këtë qëllim dhe për përfundimin në kohë të tyre u angazhua grupi punës në përbërjen e të cilit merrnin pjesë 2 inxhinier pyjesh.. Për të garantuar përfundimin e punimeve brenda afateve të kontratës është punuar në terren me orar të zgjatur, që i kalonte 8 orët në ditë. Fale mbështetjes logjistike në dispozicion lëvizja e stafit për në ekonomi edhe brenda saj në shumicën e rasteve është bërë me mjete të kompanisë dhe në këmbë.

Studimi i biodiversitetit të florës dhe faunës së ekonomisë është bërë nga një grup i specialistëve të përbërë prej botanistësh e zoologësh, të cilët punojnë në institucionet shkencore qendrore dhe lokale.

Pajisjet e përdorura nga grupi i punës në teren për kryerjen e rëlevimeve të mbarështimit janë modeste; GPS, tablet, busulla, metër shirit, rrjeti i sip. provë me koordinatat përkatëse dhe harta të printuara në format A3, etj.

2.5 Historiku i Mbarështimit të Kullotave në Ekonominë Kullosore

Mbarështimi i vitit 1982 është kryer, me iniciativën e specialistëve të ish ndërmarrjes së kullotave të rrethit dhe me asistencën teknike të Stacionit të Kullotave e Kulturave Eterovajore. Ndërsa mbarështimi i pjesëve të vecanta të kësaj ekonomie është bërë gjatë viteve 2000- 2010 me mbështetje financiare të Projekti i Zhvillimit të Burimeve Natyrore, në kuadër të projekteve komunale. Mbarështimi i fundit i ekonomisë kullosore Rosek-Rrjoll është realizuar në vitin 2025 me financimin e bashkisë Shkoder.

Të dhënat paraqiten në tab.2.5.1

Tab.2.5.1 Përdorimi i Territorit (krahasimi 1982 me 2025 përfshirë shtesat dhe pakesimet në sipërfaqe.)

Nr	Përdorimi	Viti 1982		Viti 2025			
		ha	%	Shtesat e pakësimit		Totali	
				ha	%	ha	%
1	<i>Kullota me shkurre</i>	1329.31	100	262.49	25.03	1591.8	66.94
2	<i>Jo produktive</i>	0		18.8	1.79	18.8	0.79
3	<i>Bujqesi</i>	0		767.4	73.18	767.4	32.27
	Totali	1329.31	100	1048.69	100	2378	100

Shtesat në sipërfaqe rezultojnë nga evidentimi me i sakte i sipërfaqes së kësaj ekonomie sepse i janë shtuar dhe pjesët që nuk ishin përfshirë në mbarështimin e mëparshëm të vitit 1982 midis

ekonomise pyjore Rosek Drisht dhe ekonomise kullosore Rosek Rrjoll, jane shtuar siperfaqet toka buke e troje dhe jane evidentuar siperfaqet jo produktive (gurore)

2.6. Situata demografike dhe social-ekonomike

Popullsia vendore në këtë ekonomi është në një gjendje social - ekonomike jo të kënaqëshme edhe pse kanë aq afër pyje e kullota të shumta. Kullota aktualisht është një burim jetese për popullsinë që jeton në brendësi dhe në afërsi të ekonomisë. Pra si konkluzion mund të themi se të ardhurat e banorëve, që aktualisht banojnë në këto fshatra mbeten në nivele të ulta - deri mesatare. Shtimi i të ardhurave të tyre mund të bëhet vetëm me investime të mundëshme në përpunimin e produkteve bujqësore dhe blegtorale si edhe në sektorin e kullotave dhe turizmit.

Të dhëna për fshatrat dhe popullsinë:

Popullsia e këtyre fshatrave dikur (10 vjet më parë) përbëhet nga 4744 banore me rreth 1168 familje dhe 1423 krah pune, po e njëjta gjë reflektohet edhe aktualisht. Nga këto fshatra nuk kemi më lëvizje të popullatës për tu vendosur në qendra të mëdha urbane. Lëvizjet e vrejtura janë ato të emigracionit, që është në shkallë mjaft të lartë dhe rinia përbën pjesën më të madhe të të larguarve, jo vetëm në fshatrat e zonës por edhe në gjithë bashkinë. Mungesa e një pune të qëndrueshme dhe afat-gjatë përbën një nga shkaqet e këtij largimit. Burrat merren kryesisht me punët e rënda të bujqësisë dhe ruajtjen e blegtorisë së imët (veçanërisht dele e dhi), ndërsa gratë merren me shumë me punimin e kopshteve për prodhimin e perimeve dhe mbareshtimin e gjedhit (lopes), si dhe punët në shtëpi. Me mbjelljen dhe krasitjen e pemëve frutore si dhe me tregtimin e prodhimeve merren më shumë burrat, kurse grate me pak. Një pjesë e mirë e banoreve të zonës arrijnë të shesin prodhimet bujqësore dhe blegtorale si mishi, gjalpi, djath etj. Drutë e zjarrit prodhohen apo sigurohen si nga gratë ashtu edhe nga burrat, por nuk mungojnë rastet që këto punë bëhen dhe nga fëmijet.

Në ekonominë Rosek-Rrjoll ushtrojnë aktivitet dhjetra biznese private si lokale, dyqane e bujtina.

Aktualisht numuri i familjeve është 1186 me banorë 4744 rezident. Të dhëna më të hollësishme demografike jepen në pasqyrën në vijim:

Të dhëna demografike dhe tokës bujqësore Pasqyra nr.2.6.1.

Nr	NJ/A	Familje	Banorë			Krah pune	Tokë bujqësore e troje (ha) për :		
			Gjithsej	Femra	Meshkuj		Gjithsej	Familje	Banorë
	Totali	1186	4744	2395	2349	1423	1040	0.87	022

Të dhëna mbi blegtorinë

Në fshtrat e ekonomisë kullosore Rosek-Rrjoll, banorët mbarështojnë gjithsej 6200 krerë të imta, 1675 krerë gjedhe dhe 190 njëthundrake, 750 koshere blete. Prodhohet rreth 43903 kg qumesht 3996 kg mish, 84710 kg zarzavate dhe 10050 kg fruta.

Nga të dhënat e Tab. 2.6.2 rezulton se në këto fshatra mbarështohen një numër i konsiderueshem krerë bagëti që bazën ushqimore e kanë dhe në ekonominë kullosore Rosek-

Rrjoll, kullotat përdoren nga blegtorët gjatë gjithë vitit, po ashtu ata përdorin edhe pyjet me shkurre rreth fashatrave për kullotë. Produktet blegtorale tregtohen kryesisht në Shkoder dhe zonat me aktivitet të zhvilluar turistik të qarkut.

Përdorimi i tokës bujqësore

Të dhënat për bujqësinë jepen në *pasqyrën nr. 2.6.3* dhe siç shihet kulturat bujqësore që zënë sipërfaqen më të madhe të kultivuar janë drithrat, të ndjekur nga pemtaria dhe ullishtat dhe në fund vjen vreshtaria.

Disa të dhëna të përafërta jepen në tabelën e mëposhtme për sasinë në kv të këtyre kulturave bujqësore:

Prodhimet kullosore që përdoren zakonisht

Ndër prodhimet kullosore që përdoren në mënyrë të përditëshme nga banorët e fshatrave të kësaj zone janë bari dhe shkurret e kulloteshme. Prodhime të tjera janë shume rralle gjithi për blegtorinë, përdorimi i të cilave nuk është gjithëvjeter.

Baza ushqimore për blegtorinë sigurohet pjesërisht nga kullotat dhe pyjet bashkiake, këto të fundit kryesisht dhe masivisht për dhitë, nga kullotja në terren, por pjesa më e madhe e saj sidomos për bagetite e trasha sigurohet nga foragjeret, prodhimet bujqësore dhe hamullore.

Ekonomia kullosore Rosek-Rrjoll shtrihet në 1 njësi administrative në atë Posttribe dhe përbëhen nga 6 fshatra, në shumicën e fshatrave të saj ka shkolla fillore dhe ambulancë si dy shërbimet bazë për banorët e saj, por ka edhe shkolla 9-vjecare në qendër të NjA.

Në këtë ekonomi operojnë një sasi e konsiderueshme biznesesh si lokale, dyqane, bujtina, ato janë të vendosura në të gjithë teritorin e ekonomisë por kryesisht neper lagje, në qendrat e fshatrave dhe të NjA dhe në ane të rrugëve auto që shkojnë për në qendrat e NjA. Këto biznese punësojnë një pjesë të vogël të banorëve të zonës.

2.7. Marketingu i produkteve kullosore drusore dhe jodrusore

Përveç prodhimeve drusore, gjethit dhe barit, nga pyjet dhe kullotat, grumbullohen bimë të ndryshme mjeksore. Nga viti në vit sasi të grumbulluara kanë ardhur në rënie. Megjithatë, ato përbëjnë një burim të madh të ardhurash për banorët e fshatrave të kësaj zone neqoftese se do të arrihet të grumbullohet e gjithë sasia që ndodhet në këtë ekonomi. Sasia e bimeve medicinale që grumbullohen është shume e ulët se nuk ka njëzë që merren me këtë punë, pikat e grumbullimit nuk i mbajnë të gjitha llojet dhe cmimet e blerjes janë shume të ulta.

Nxitja e grumbullimit dhe kultivimit të bimëve mjeksore si dhe gjetja e tregut sigurisht do të mund të ndihmonin në shtimin e të ardhura më të mira.

Nga kompanitë grumbulluese të prodhimeve jo drusore kullosore duhet të investohet në drejtim të trajnimit të punëtorëve grumbullues për mënyrën dhe teknikën e vjeljes së produkteve kullosore jo drusore, pasi një investim i tillë është në të mirën e menaxhimit të qëndrueshëm të mjedisit dhe vazhdimësisë së prodhimit.

Tab.2.7.1. Të dhënat mbi bimët e ndryshme që grumbullohen

Nr	Llojet	Sasia që prodhohet (kg)	Sasia që grumbullohet (kg)	Çmimi (lek/ kg)	Shuma (lek)
1	Trëndafili egër	100	70	120	8400

2	Barblete	100	50	120	6000
3	Dëllinjë e kuqe	1200	1000	200	200000
4	Manaferra	50	30	70	2100
5	Trumëz	500	400	80	32000
6	Zhumrice(Lister)	300	100	120	12000
7	Sherbele	600	400	300	120000
TOTALI			1950		380500

2.8. Gjuetia dhe peshkimi

Pergjithësisht fauna ka pësuar dëme të shumta, për shkak të prishjes së habitateve dhe ushtrimit të gjuetisë pa kriter. Po ashtu gjatë një periudhe mbi 25 vjeçare nuk janë kryer shërbime në dobi të shtimit të faunës së egër.

Nga informacionet e grumbulluara, nëpërmjet intervistave të ndryshme dhe disa vëzhgimeve, konstatohet se në territorin e kullotave të ekonomisë kullosore Rosek-Rrjoll, gjenden lloje të ndryshëm kafshësh dhe shpendësh të egër. Ndër llojet më të rëndësishëm janë: ujku, derri i egër, dhelpra, vjedulla, lepuri i egër, thëllëza e malit, pëllumbi i egër, harabelat, sorrat, korbat, laraska, mëllenja dhe qukapiku.. Aktualisht situata me pyjet ka filluar të përmiresohet, e për pasojë edhe fauna e egër nuk është shumë e kërcënuar. Një ndihmesë të padiskutueshme në shtimin dhe përmirësimin e situatës së faunës së egër ka moratoriumi i gjuetisë. Megjithatë është e nevojshme të merren masa, për një kontroll gjithnjë e më të rreptë të aktivitetit të gjuetisë ilegale me mjete çfarosëse të faunës së egër.

Natyra dhe pejzazhet e bukur e me vlera të spikatura, që ka zona e kombinuar kjo edhe florën e faunën e pasur e bëjnë ekonominë kullosore një zonë që në të ardhmen mund të zhvillohet krahas turizmit edhe gjuetia e organizuar turistike e cila mund të shndrohet në një burim të ardhurash të mira për popullsinë lokale.

2.9. Fasilitetet rekreacionale dhe didaktike

Në territorin e ekonomisë kullosore Rosek-Rrjoll kanë filluar të formohen kushtet për zhvillimin e turizmit. Ka mundësi për të zhvilluar guida turistike për ecjet në terrene malore. Akoma nuk ka infrastrukture për këto qëllime por në të ardhmen duhet punuar dhe promovuar një mundësi e tillë sepse i ka kushtet dhe do të jete me rezultate të mira ekonomike për zonën dhe me gjere. Në këtë zonë mund të krijohen shumë mirë mundësi për zhvillimin e turizmit natyror duke shtuar shtëpitë e pritjes për turistët vendas dhe të huaj.

Zhvillimi i turizmit natyror në pyjet dhe fshatrat e zonës është një mundësi punësimi për banorët e zonës si dhe përdorimi i vlerave të burimeve natyrore.

Në ekonominë kullosore Rosek-Rrjoll zonat me vlera të larta turistike janë Drishti, Domni, Ura e Mesit etj..

Deri tani nuk ka të dhëna për numrin e turistëve as për të punësuarit në këtë fushë të aktivitetit njerzor, por nga vërtetimet tona del se ka filluar të ndjehet zhvillimi i turizmit ditor.

Në të ardhmen ky aktivitet duhet promovuar në mënyrë që të marrë një zhvillim sa më të madh.

2.10. Prania e zonave të mbrojtura, specieve dhe stacioneve

Në ekonomie kullosore nuk ka zona të mbrojtura por në të ardhmen mund të planifikohen zona të tilla.

Nga biotopet do të veçonim: Shoqërimet kullosore gjysëm natyrore (PN) që dominojnë në këtë ekonomi në 100 % të sipërfaqes kullosore. Shoqërimet kullosore të rralla mund të përmendin ato të tokave aluvionale buzë lumit Kir dhe projevës kryesor.

Gjithashtu kufizime në ndërhyrje do të ketë në brezin e kullotave që janë në kreshta dhe në brigjet e përrënjeve dhe lumenjeve.

2. GJENDJA AKTUALE E KULLOTAVE

3.1 Mbarështimi dhe funksionet e kullotave dhe kullotave

Ekonomia kullosore Rosek-Rrjoll regjistron një mbarështim (inventarizim) të mirëfilltë, atë të vitit 1982 dhe më i fundit mbarështimi i vitit 2025.

- Kufijt e ekonomisë kullosore në të dy rastet janë pothuajse të njëjlojtë me përjashtim të ndonjë ndryshimi të detyruar duke saktësuar kufijt nëpër kurrize dhe projevë. Ky territor administrohet nga Bashkia Shkoder.
- Mbarështimi dhe inventarizimi janë realizuar nga stafi të specializuar në këto punime, kanë ruajtur pothuajse të njëjtat konture të ekonomisë dhe të parcelave të cilat janë të qarta dhe natyrore.

3.1.1. Përdorimi i territorit (aktual & propozimet).

Sipërfaqja e ekonomisë sipas përdorimit të territorit (tokës) jepet në tabelën 3.1.1.1 Ndryshimet e sipërfaqes sipas destinacionit nga mbarështimi aktual me atë të propozuar komentohen si më poshtë:

- Funksion prodhues

Për të dhënat sipas funksioneve kryesore referoju tabelës Nr. 3.1.2.2

Tab. 3.1.2.2 Funksionet e grumbujve pyjor sipas mbarështimit aktual dhe të propozuar

Nr	Funksionet kryesore	Aktual		I Propozuar	
		ha	%	ha	%
1	Prodhues	1591.8	100	1591.8	100
	Totali	1591.8	100	1591.8	100

3.1.3 Ndarja e ekonomisë kullosore në parcela dhe/ ose n /parcela

Për ndarjen në parcela të territorit të ekonomisë janë mbajtur parasysh format e relievit dhe regjimi i trajtimit duke shfrytëzuar për këtë qëllim kufijt natyrore të dallueshëm qartë në teren. Në përgjithësi është ruajtur ndarja, emërtimi dhe numërimi i mbarështimit të mëparshëm. Madhësitë e parcelave kullosore ndryshojnë sipas formës së terrenit. Më poshtë po japim disa të dhëna për madhësinë e parcelave kullosore:

- ✓ zona fushore deri 20 ha

- ✓ zona kodrinore deri 30 ha
- ✓ zona malore deri 50 ha

Parcelat janë njësi kullosore homogjene, të cilat janë diferencuar mbështetur në:

Në planin e mëparshëm është përdorur harta me shkallë 1:25 000 edhe në mbarështimin aktual është përdorur harta e shkallës 1:25 000 dhe imazhet satelitore ne ortofoto.

Format e parcelave dhe n/parcelave të ekonomisë janë në përgjithësi të çregullta në varësi të formave të terrenit dhe shkallës së homogjenitetit të grumbujve.

Materializimi i kufinjve të njësisë së prodhimit si dhe i parcelave dhe n/parcelave në terren është bërë duke shfrytëzuar mundësitë që ka ofruar terreni si shkëmbinj, gurë, shtylla elektrike. Kufiri ndarës i ekonomisë është shënuar me dy vija vertikale me boje vaji të kuqe; kufiri ndarës i parcelave me një vijë vertikale. Per identifikim e shpejtë dhe të lehtë të parcelave dhe n/parcelave në gurë apo shkëmbinj janë vendosur shenja të dubluara.

Në ekonominë kullosore Rosek-Rrjoll janë ruajtur kufijt e vjetër te ekonomisë dhe të parcelave kullosore duke bërë ndonjë korigjim të nevojshëm tek saktësimi i vijës ndarëse sipas kurrizeve, prroskave, rrugëve auto ose objekteve të tjera sipas kritereve të mbarështimit por pa ndryshuar në thelb kufirin e tyre.

Gjithsej kjo ekonomi rezulton e ndarë në 8 parcela kullosore

PËRDORIMI I TERITORIT DHE QEVERISJA E KULLOTAVE NË EKONOMINË KULLOSORE ROSEK-RRJOLL

Kodi kadastral	Ngastra	Sip ha	Perd i teritorit	Qeverisja
SH61 0 001a	1a	12.68	Kullote me shkurre	
SH61 0 002a	2a	89.92	Kullote me shkurre	
SH61 0 003a	3a	99.09	Kullote me shkurre	
SH61 0 004a	4a	98.39	Kullote me shkurre	
SH61 0 005a	5a	428.94	Kullote me shkurre	
SH61 0 006a	6a	344.64	Kullote me shkurre	
SH61 0 007a	7a	345.42	Kullote me shkurre	
SH61 0 008a	8a	87.47	Kullote me shkurre	
SH61 0 008b	8b	85.25	Kullote me shkurre	
Shuma		1591.8		

4. KUSHTET STACIONALE 4.1 Klima

Nisur nga pozicioni gjeografik, territori i ekonomisë kullosore Rosek-Rrjoll bën pjesë në Zonën Mesdhetare kontinentale, nënzona e ftohte, në Zonën e Mesme Malore.

Parametrat klimatike të zonës.Stacioni meteorologjik Shkoder

Kjo ekonomi shtrihet ne zonen paramalore, nënzona veriore me ndikime mesdhetare, pjesa e sipërme nënzona kontinentale mesdhetare veriore.Faktoret kryesore qe karakterizojne kete zone po i japim me poshte:

Temperatura mesatare vjetore lekundet nga 10-11°C, ne pjesen me te larte te ekonomise ajo ulet deri 8.6°C. Dimri ne pergjithsi eshte i ftohte, ditet e akullta nen 0°C zene gjysmen e periudhes se ftohte (80 deri ne 100 dit). Ngricat e vonshme rastisin deri ne fund te Prillit disa here deri ne mes te Majit. Temperatura mesatare e muajt Janar deri ne lartesine 600 m ka vlera me te medha se 0°C, ndersa mbi 600 m zbret ne -2 deri ne -3.8°. Minimalet absolute te temperatures lekunden ne -10 deri ne -12°C. temperatura me e ulet eshte rregjistruar ne -19°C.

Periudha e vegjetacionit (temperature me e madhe ose e babrabarte me 10°C) perfshin intervalin nga mesi i Prillit deri ne fundin e Tetorit. Temperaturat me te larta jane ne muajt Korrik-Gusht qe krijojne dhe thatesire nganjehere duke ndikuar ndjeshem tek vegjetacioni deri ne tharjen e barit dhe te prodhimeve bujqesore e fidanave te vitit te pare.

Sasia e reshjeve ne kete ekonomi varion nga 900-1600 mm ne vit me maksimum ne dimer dhe minimum ne vere. Ditet me reshje me shume se 10 mm jane 80-90 dit. Trashesia e debore ne kete ekonomi leviz nga 30 deri ne 100 cm ne raste te vecanta 1.5-2 m. ndersa ne pjeset e ulta zbret nga 20-30 cm. Periudha me debore zgjat nga Dhjetori deri ne Mars ne pjesen e sipërme relativisht nga Nentori deri ne Prill.

Ne kete ekonomi si rezultat i pozicionit gjeografik fryjne erera me drejtime te ndryshme por dominueset jane veriperendimoret, lindoret dhe jugoret. Ere lokale eshte ajo e Maranajt dhe Cukalit qe quhet dhe murrani dhe zgjat deri ne tre dit dhe shpesh here shkakton deme kolosale qofte ne pyje, ne bujqesi dhe ne ndertesa etj.

Rastisja shumevjecare e shpejtësisë së erës sipas drejtimeve. Stacioni meteorologjik Burrel.

Drejt看 Erës	Shpejtësia mes. erës m/sek	Rastësia
V	2.3	4.4
VL	1.7	4.0
L	1.5	25
JL	2.4	14.2
J	2.3	3.1
JP	2.5	3.2
P	2.4	4.3
VP	2.3	13.6

Erërat fryjnë kryesisht në drejtimet veri-perendim, lindje dhe jug-lindje. Ato nuk paraqesin rreziqe për sa u përket kullotave dhe këtë e dëshmojnë pyllëzimet e bëra vite më parë.

Nga studimi i faktorëve klimatik rezulton se ato janë të favorëshme për rritjen dhe zhvelimin normal të grumbujve pyjor.

Ato nuk bëhen pengesë për kryerjen e operacioneve të ndryshme të shfrytëzimit të kullotave si dhe për ndërhyrjet silvikulturore brenda në pyll, përfshirë këtu edhe instalimin e gjenerates së re të kullotave në rrugë natyrore.

Përfundim bëjnë këtu temperaturat maksimale të muajt Korrik e Gusht në zonën e ulët të ekonomisë por dhe ne pjesen e sipërme te saj, pasi krijojnë mundësi për rënien e zjarreve si dhe ngricat e herëshme të muajve Nëntor e Dhjetor të cilat paraqesin rrezik serioz për filizërinë e instaluar rishtaz dhe të pa ambjentuar mirë ndaj dukurive të tilla.

4.2 Topografia dhe morfologjia

Territori ku ndodhet ekonomia kullosore Rosek-Rrjoll, shtrihet në bazenin e lumit të Kirit. Teritori ekonomisë përshkohet në kufirin Verior me Malin e Maranajt dhe kurrizin që zbrët drejt perëndimit, në Lindje me fundin e Shakotes, Qafa e Cilikonit, Omaraj, Qafa e Kalase së Drishtit, në Jug me fshatin Drisht, lumi i Kirit dhe në Perëndim Ekonomia bujqesore.

Ky është një fakt që e paraqet terrenin të copëzuar dhe me kundrejtime të ndryshme.

Ekonomia Rosek-Rrjoll shtrihet nga lartësia 40 m mbi nivelin e detit, pika më e ulët ngastrë 5a Postribë deri në lartësinë 850 m në ng 7a, me një lartësi mesatare arithmetike 445 m, por lartësia dominuese e ekonomisë është rreth 400 m mbi nivelin e detit.

Morfologjia dominuese e ekonomisë janë shpatet, në disa raste me pjerrësi të madhe. Një pjesë e mirë e shpateve janë të kombinuara me pjesë të vogla deri mesatare dhe me sipërfaqe të rrafshta e fusha kullosore që i japin bukuri dhe kalueshmëri teritorit.

4.3 Gjeologjia

Nga të dhënat e përshkrimeve parcelare rezultojnë se sipërfaqet kullosore shtrihen kryesisht mbi formacione gëlqerorë dhe pjesërisht të tjera. Formacionet sedimentare përfaqësohen nga gëlqerorët, që përbëhen nga blloqe të shpërndarë deri në masive që herë herës dalin në sipërfaqe. Relievi i ekonomisë paraqitet me copëzime të shumta të shkaktuar nga prania e luginave, kodrinave dhe shpateve të prrenjëve. Forma e ekonomisë është jo e rregullt, kryesisht në formë katerkëndeshi.

Shpërndarja jepet më poshtë:

Lloji i shkëmbit	Sipërfaqja ha	%
Gëlqerorë	1591.8	100
Shuma	1591.8	100

4.4 Toka

Ekonomia kullosore Rosek-Rrjoll shtrihet kryesisht mbi tokat Kafë malore që fillojnë në lartësinë mbi 400 m deri 850 m dhe në toka e hijta kafë nga 40 deri në 400 m mbi nivelin e detit ku dominojnë makjet dhe shkurret shkoze me të tjera por aktualisht këto toka kanë marrë formën e tokave Livadhore Malore.

Thellësia e tyre është mesatare, janë toka të freskëta dhe shumë pak të thata, me reaksion dominues neutral dhe të pasura me lëndë ushqyese.

Tokat e kafëta në këtë ekonomi shkojnë nga 400-850 m mbi nivelin e detit, kanë thellësi 25-120 cm, janë mesatarisht të pasura me humus, janë toka të kullotave të dushqëve, shkurreve me shkoze, geshtenjes dhe pjesërisht të pishës së zeze të futur në mënyrë artificiale me profil A-AB-BC ose A-AC-C, me reaksion neutral nganjëherë me shenja aciditeti. Tokat e hijta kafë janë nga 40 deri në 400 m mbi nivelin e detit.

Përsa i përket pranisë së gurëve në sipërfaqe tabloja e kësaj ekonomie paraqitet si më poshtë:

26-50 % 1591.8 ha

Ekonomia kullosore Rosek-Rrjoll përbëhet nga një pjesë ekonomike. E gjithë ekonomia shtrihet mbi tipin e Tokave të Hijta Kafe, Tokave të Kafajta tani kanë marrë formën e tokave Livadhore Malore dhe shume pak aluvionale, të vendosura mbi formacione të tjera dhe gelqerore. Për sa i përket thellësisë, janë toka mesatarisht të thella me pH neutral nga 6.6-7.5, përgjithsisht janë toka të freskëta, janë toka me strukturë dhe përmbajtje argjilore të lehta (SAL) dhe subargjilore të mesme (SAM)

4.5 Rrjeti hidrologjik dhe burimet e furnizimit me ujë

Territori i njësisë së ekonomisë kullosore Rosek-Rrjoll përbëhet nga disa mikrobasene, me rrjete të dendur hidrike por me kryesoret janë bazeni Shakote-Domen dhe lugina e Kirit.

Kjo ekonomi mund të klasifikohet si mesatarisht e pasur nga ana hidrologjike. Shtrihet në bazenin e lumit Kir dhe përshkohet nga disa përrenj dhe afluentët e tyre të ndarë në 2 mikrobazene ujëmlledhëse. Përrenjtë që furnizojnë lumin e Kirit rrjedhin në drejtimet Lindje-Perendim dy afluentet kryesore, kurse në detaje ka drejtime Veri-Jug dhe Jug -Veri. Këto prroska furnizohen me ujë nga burime të shterrëshme dhe të pashterrëshme dhe nga reshjet atmosferike. Kjo ekonomi ka burime të konsiderueshme ujore natyrale, të shpërndara në mënyrë sporadike në të gjithë ekonominë.

4.6 Erozioni në shpatë dhe rrjedhiet ujore

Kjo ekonomi nuk ka probleme shumë të theksuara të erozionit. Këto 20 vitet e fundit problemet me erozionin kanë ardhur gjithnjë duke u paksuar

4.7 Rreshqitjet

Shkarje dhe rrëshqitjet në këtë ekonomi pothuajse nuk janë shqetsuese, por në pjesë të veçanta vërehen edhe rrëshqitje në vatra shume të vogla.

Gjithsesi gjatë zbatimit të planit duhen mbajtur parasysh rregullat teknike të sugjeruara për hapjen e rrugëve auto, shfrytëzimin e kullotave etj. në mënyrë që të mos i hapet rrugë dukurive të erozionit dhe fenomenit të rrëshqitjes.

5. VEGJETACIONI DHE BIODIVERSITETI

5.1. Brezat bioklimatike

Brezi i kullotave dhe shkurreve mesdhetare kserofile të perhere gjelber	Dellinja e kuqe (<i>Juniperus oxycedrus</i>), rrushkulli (<i>Ruscus aculeatus</i>), shqopa (<i>Erica arborea</i>), driza (<i>Paliurus spina-cristi</i>), marja (<i>Arbutus unedo</i>), mreta fletengushte (<i>Phillyrea angustifolia</i>), xina (<i>Pistacia terebinthus</i>), shega e eger (<i>Punica granatum</i>)
---	--

Shtrirja vertikale e ekonomisë kullosore “Rosek-Rrjoll” nga 40 m e deri në 850 m mbi nivelin e detit, tregon se ato bëjnë pjesë në zonen fitoklimatike të shkurreve mesdhetare (*Lauretum*), zonën fitoklimatike të dushqeve (*Castanetum*). Kjo ka favorizuar instalimin e një shumëllojshmërie të madhe bimësh dhe llojesh të tjera, të ndërthurura shpesh herë midis tyre dhe me kalime graduale të shoqërimeve, ku ruhet biodiversiteti dhe natyraliteti i llojeve.

Brezi i Shkurreve mesdhetare (Lauretum).

Shtrihet nga 40 deri ne 400 m mbi nivelin e detit dhe dominohet nga shqopa, mareja, shkoza, driza, shega e eger, xina e tjere

Brezi i dushqeve (Castanetum).

Ky brez gjendet nga 400 - 850 m lartësi mbi nivelin e detit. Pjesën më të madhe të tij e zënë dushqet, geshtenja, frasheri i bardhe, ne kete brez jane kultivuar ne menyre artificilae dhe pisha e zeze dhe pjesisht akacia. Ne brezin e dushqeve ndodhen dhe shkurret ku dominon shkoze e zeze, lajthia dhe rralle dellinja e boshtra dhe me te rralla frasheri, melleza, panja etj..

5.2. Pyjet dhe kullotat

Bazuar në informacionin e përshkrimit parcellar shpërndarja e kullotave në ekonominë kullimore të marrë në studim jepet si më poshtë:

Tab.5.2.1

<i>Nr</i>	<i>Emërtimi</i>	<i>Sipërfaqja ha</i>
3	Sipërfaqja e mbuluar nga kullotat (ha)	1591.8
	Siperfaqja e mbuluar nga kullotat (%)	100

5.4. Tipet e kullotave

Ekonomia në teritorin e saj ka sipërfaqe prej **1591.8** ha me kullota natyrore që futen në tipin e kullotave verore dhe gjate gjithë vitit.

Këto kullota përdoren kryesisht për bagëtitë e imta por dhe nga gjedhet e njëthundrakët kryesisht veres por pjesisht dhe gjatë gjithë vitit. Banorët vendas në fakt përdorin në këtë periudhë për kullotë edhe pyjet e dushkut dhe shkurret. Nuk zbatohen sisteme të shfrytëzimit racional e teknik të kullotave (si në kullotat natyrore ashtu edhe në pyje) dhe të bërjes së gjethit për bagëtinë. Ashtu sikurse pyjet edhe kullotat janë në përdorim të përbashkët, sipas fshatrave. Periudha e përdorimit të tyre shtrihet gjatë gjithë vitit. Gjendja e tyre mund të konsiderohet jo e mirë, për arsyt e përmendura më sipër. Më tepër përdoren për kullotë pyjet e dushkut që janë më afër qendrave të banuara dhe shkurret.

Tab. 5.4.1

<i>Nr</i>	<i>Tipi i kullotës</i>	<i>Sipërfaqja (ha)</i>	<i>% ndaj sipërfaqes totale të kullotave</i>
1	<i>Kullota gjithe vitin</i>	1591.8	100
	Totali	1591.8	100

5.6 Biodiversiteti

Pervec flores drusore kjo zone eshte shume e pasur dhe me flore barishtore qofte me graminace,leguminoze dhe te ndryshmet nder te cilat mund te permendim Festuca sp, Poa sp, Lolium sp; Bromus sp; Dactylis glomerata, Nardus stricta, Erica carnea, Festucopsum

albanicum, Trifolium sp, Vicia sp, Larythus, Lotus corniculatus, Medicago lupulina, geranium spp, ranunculus spp, verbascum spp, plantago spp, veronica spp, bellis perenis, achillea millefolium, helleborus, urtica dioica, tymus, teucrium, centaurea, silyba, carlina, sedum spp, eufobia spp, dixhitalis spp, sanguisorba officinalis, primula officinalis, primula acaulis, agrimonia eupatoria, ononis spinosa, gentiana, liliun, colchicum, stacys, hypericum, capsella bursa-pastoris, taraxacum officinale, tusilago farfara, saturea montana, campanula, miozotis, veratrum, pteridium, cistus, crocus, cynodon dactylon, viola spp, salvia spp, rumex spp, hedera, melisa officinalis, galium spp, etj.

Reptilët

Reptilët e habitateve kullosore të Ekonomisë Kullosore “Rosek-Rrjoll”

Nr	Emri Latin	Emri Shqip
1	Testudo hermani	Breshka e zakonshme
2	Lacerta viridis	Zhapiu i gjelbër
3	Podarcis muralis	Hardhuca e mureve
4	Podarcis taurica	Hardhuca e barit
5	Elaphe longissima	Bolla e shtëpisë
6	Vipera ammodytes	Nëperka

Shpendët

Grupi i shpendëve është më i gjithëpranishëm në zonat kullosore në çfardo lloj periudhe të vitit.

Llojet e shpendëve të vrojtura dhe të pritshëm në habitatet kullosore të ekonomisë kullosore Rosek-Rrjoll:

Nr	Emri Latin	Emri Shqip	Statusi	Përhapja
1	Buteo buteo	Huta	V	Gjithë teritorin
2	Falco peregrinus	Krahëthati	-	Gjithë teritorin
3	Accipiter gentiles	Gjeraqina	V	Gjithë teritorin
4	Columba palumbus	Gugashi	-	Gjithë teritorin
5	Galeria cristata	Dervishi	-	Toka të hapura
6	Sylvia cantillans	Bilbilthi gushëkuq	R	Gjithë teritorin
7	Oenanthe oenanthe	Bishtebardha e gurit	-	Në zona shkëmbore
8	Turdus merula	Mëllenja	-	kudo
9	Parus lugubris	Trishtili murmë	-	Në dushkaja
10		Sorrat		Ne gjithe teritorin
11		Harabelat		Ne gjithe teritorin

Llojet e tjera jepen në tabelën e më poshtme:

Nr	Emri Latin	Emri Shqip	Perhapja
1	Lepus capensis	Lepuri i murmë	Në gjithë teritorin

2	Erinaceus concolor	Iriqi	Në gjithë teritorin
3	Canis lupus	Ujku	Ne te gjithwe teritorin
4	Vulpes vulpes	Dhelpra	Në gjithë teritorin
5	Ursus arctos	Ariu I murrme	Ne te gjithe teritorin

5.8.Rreziqet për biodiversitetin dhe efektet mbi planifikimin

Biodiversiteti i kësaj ekonomie është nën presion për përdorim bujqësor e blegtoral,etj. Një rrezik i vazhdueshëm për këtë ekonomi mbeten edhe zjarret aksidentale por shpesh edhe të qëllimshme për motive të paqarta përftimi.

Rreziqet kryesore për kullotat e ekonomisë kullimore Rosek-Rrjoll, përveç zjarreve janë edhe kullotja pa kriter, si dhe dëmtuesit dhe sëmundjet e ndryshme.

Gjatë periudhës së hartimit të planit të mbarështimit 2024-2025 në këtë ekonomi ne nuk kemi konstatuar sëmundje dhe dëmtues të ndryshëm të kullotave. Kullotje pa kriter pothuajse nuk ka, përjashtuar vetëm në disa zona të vecanta ku janë të instaluar tufa të medha të imtash.

Menaxhimi dhe ulja e tyre do të jetë i mundur nëpërmjet zbatimit të masave të parashikuara nga plani i mbarështimit. Ndërsa dëmtuesit dhe sëmundjet do të luftohen në funksion të situatave konkrete.

Faktori kryesor për uljen e rreziqeve dhe menaxhimin sa më të mirë të tyre do të jetë bashkëpunimi midis strukturës përgjegjëse për pyjet në Bashki si këshilluesve të komuniteteve dhe shoqatës së përdoruesve të kullotave dhe kullotave.

5.9 Mundësitë për aktivitetet didaktike dhe kërkimet shkencore

Përgjithësisht ekonomia e marrë në studim është e mbrirshme me rrugë auto shtrihet në brendësi dhe periferi të zonave të banuara, që ofron mundësi në mbrirjen e të gjithë parcelave kullimore .

Në të gjithë ekonominë mund të zhvillohen aktivitete didaktiko-shkencore sepse kemi larmi të madhe të specieve bimë dhe shtazore, me vegjetacion të mirë, lloje të vecanta me vlera universale, kemi stadi të ndryshëm të zhvillimit të kullotave ku mund të aplikojmë ndërhyrje të mirëfillta tekniko-silvikulturore dhe të kryejmë vëzhgime shkencore.

6. ANALIZA E KULLOTAVE DHE KULLOTAVE

6.1 Analiza e të dhënave për Pyjet

Të dhënat e grumbulluara në terren për kullotat janë përpunuar nga programi akses dhe me to janë përpiluar tabelat. Analiza e të dhënave është kryer duke u bazuar në treguesit që rezultojnë nga përpunimi. Tabelat japin të dhëna të ndryshme për grumbullin dhe orientojnë mbarështuesin në përcaktimin e objektivave dhe ndërhyrjeve në grumbujt pyjor, për 10 vitet e vlefshmërisë së këtij plani mbarështimi.

Në çështjet në vazhdim do të trajtohen dhe analizohen pikërisht këta tregues.

6.2. Analiza e të dhënave të kullotave

6.2.1 Gjendja e kullotave

Ekonomia në teritorin e saj ka sipërfaqe të konsiderueshme kullotash natyrore kryesisht që perdoren gjatë gjithë vitit por shumica janë kullota verore. Ato gjenden të shpërndara në të gjithë ekonominë.

-prezencë mesatare e gurëve me shkallë mbulimi mbi 30-40% është në 80 % e sipërfaqes;

-prezencë e ulët e gurëve me shkallë mbulimi nën 30 % është në 20% të sipërfaqes;

Këto kullota përdoren kryesisht për bagëtitë e imta por dhe nga gjedhet dhe njëthundrakët shumica veres por dhe gjatë gjithë vitit. Banorët vendas në fakt përdorin në këtë periudhë për kullotë edhe pyjet e shkurret, të cilat në periudha të caktuara të vitit janë edhe të mbingarkuara. Nuk zbatohen sisteme të shfrytëzimit racional e teknik të kullotave (si në kullotat natyrore ashtu edhe në pyje). Më tepër përdoren për kullotë pyjet e shkurreve dhe ato të dushkut që janë më afër qendrave të banuara. Thëksojmë se në 10 vitet e fundit 80% e sipërfaqes kullimore të kësaj ekonomie pothuajse shfrytëzohet shumë pak për kullotë, kurse pjesa tjetër shfrytëzohet optimalisht me kullotje pjesërisht. Aktualisht kullota përdoret për dele dhe për të trasha dhe më pak për dhi. Ashtu sikurse pyjet edhe kullotat janë në përdorim të përbashkët, sipas fshatrave dhe shumë pak në përdorim familjar e grup familjesh. Periudha e përdorimit të tyre është gjatë gjithë vitit por pjesa më e madhe e këtyre kullotave perdoren vetëm gjatë veres.

Gjendja e tyre mund të konsiderohet mesatare, për arsye të përmendura më sipër.

Në këto kullota predominon mbulesa barishtore graminace, që zë rreth 40-50 % të sipërfaqes së tyre dhe diferenca me lloje të tjera. Prodhimtaria e biomasës është e mirë dhe mesatarisht arrin në 10-15 kv/ha

Përgjithësisht përdorimi aktual i kullotave është nën kapacitetin e tyre, shtuar edhe mungesën e masave për përmirësim. Kjo ka sjellë edhe uljen e aftësisë mbajtëse të tyre. Kapaciteti kullor llogaritet në 1-7 dele/ha, (kapaciteti më i lartë në kullotat verore), 0.2-5 dhi/ha (kapaciteti më i lartë në shkurret e pyjet që kullotën dhe 0.5-1 gjedh/ha. Koeficienti i ngrënshmërisë varion nga 50 % deri në 80 %, ndërsa mesatarisht arrin në rreth 60 %.

Kullotja në pyll është një problem pjesërisht shqetësues dhe që lidhet me sigurimin e gjeneratës së re në pyje dhe duhet disiplinuar sa më parë nga personeli pyjor i zonës.

Nenparcela	Sip (ha)	Perd I teritorit
1a	12.68	Kullote me shkurre
2a	89.92	Kullote me shkurre
3a	99.09	Kullote me shkurre
4a	98.39	Kullote me shkurre
5a	428.94	Kullote me shkurre
6a	344.64	Kullote me shkurre
7a	345.42	Kullote me shkurre
8a	87.47	Kullote me shkurre
8b	85.25	Kullote me shkurre
Shuma	1591.8	

Kullotat e mirëfillta përdoren vetem veres ndersa kullotat e tjera dhe shurret e pyjet qe kulloten përdoren gjatë gjithë vitit .

Kullotat shtrihen në lartësi nga 40 m mbi nivelin e detit e deri në lartësinë maksimale 850 m mb i nivelin e detit. Kjo përbën një rrezik dhe kërcënim për të ardhshmen e këtyre kullotave, biodiversitetin dhe ekuilibrin mjedisor, por aktualisht ky rrezik nuk ekziston sepse për arsye emigrimi ka rënë në mënyrë drastike numri i blektorise dhe kullotat jo vetem qe nuk shfrytezohen sipas kapacitetit, por kjo është dhe një pasojë që ato kullota po degradohen duke u mbulluar nga bimesia e demeshme dhe e pa ngreneshme.

Për përmirësimin e gjendjes së tyre do të meren masa për një shfrytëzim racional të kullotave dhe luftim të bimëve të helmëta e shkurrëzave si dhe pastrimin e gurëve të lëvizshëm.

Gjatë këtyre viteve nuk janë kryer punime për përmirësimin e tyre. Megjithatë koeficienti i ngrënshmërisë, varion nga 50% deri në 80%. Mesatarisht 60 %.

Përveç kullotave, blegtoria kullot edhe në pyjet, nga të cilët sigurohet edhe baza ushqimore, për periudhën e dimrit.

Në këtë ekonomi para viteve 90 kanë kullotur mbi 10000 krere bageti të imta dhe rreth 1000 krere të trasha , aktualisht janë rreth 1000 krere të imta dhe 500 krere gjedhe dhe njëthundrake. Vetëm 50% e tyre dalin në kullota verore, kurse pjesa tjetër mbahen në kullotat që kulloten gjatë gjithë vitit, në shkurret dhe pyjet që kulloten dhe me jonxhe, hasell, tagjira, në hamullore dhe në tokat bujqesore.

6.2.3. Altituda, pjerresia, kundrejtimi, kushtet hidrologjike

Lartësia mbi nivelin e detit për kullotat gjithë vjetore është 640 m mbi nivelin e detit, janë kryesisht të rrafshta dhe me pjerresë deri në 30%, kundrejtimi kryesor është perëndimor dhe me pak VP dhe JP, nuk ka shumë burime ujore, por vitet e fundit janë ndertuar lera sidomos gjatë investimeve nga AZHBR me shoqatat e kullotave të kullotave të kësaj zone.

Kundrejtimi i përgjithshëm i parcelave kullimore është ai perëndimor, por ka dhe kundrejtime , jugore, veriore dhe veriperendimore, sic është edhe kundrejtimi i përgjithshëm i ekonomisë kullimore.

Parcela	Ndertim/meremetim lera	Sasia cope	Lloji i leres	Emri i vendit
2a	Ndertim lere	1	Me plasmas	Drisht
5a	Ndertim lere	1	Me plasmas	Poshte gurores
7a	Ndertim lere	1	Me plasmas	Poshte Domenit

6.2.4 Mbritshmëria

Rosek-Rrjoll është një nga ekonomitë kullimore me rrjet rrugor pyjor me dendësi mesatare dhe për këtë arsye mbritshmëria e ngastrave është po e tillë. Ky rrjet rrugor i shërben edhe kullotave për mbritshmëri.

Po kështu, NjA që shtrihen në këte ekonomi përshkohet nga rrugë automobilistike, të cilat mundësojnë lidhjen ndërmjet fshatarave dhe qyteteve të fundit, me qendren administrative, me njesitë e tjera administrative dhe me qytetin e Shkodrës. Përgjithësisht rrjeti rrugor nuk është në gjendje të mirë, përjashtuar segmente të veçantë që janë rikonstruktuar dhe që janë të asfaltuara si rruga e Prekalit dhe një pjesë e vogël e Domenit pjesa tjetër janë rrugë me çakell në një gjendje mesatare deri të dobët, rrugët e tjera janë rrugë verore kullosore dhe rrugë lagjesh që mund të shfrytëzohen me shumë vështirësi vetëm gjatë verës dhe pa filluar sezonin e reshjeve intensive..

6.2.5 Grumbullimi i të dhënave për zonat e djegura në kullota (10 vitet e fundit)

Djegia e kullotave nuk aplikohet si praktikë në këte zonë, ndaj nuk ka të dhëna për zjarret në kullota apo kullotat e djegura. Pra zjarret në kullota janë të rastësishme dhe për këto nuk ka të dhëna të sakta.

7.4 Rezultatet e Inventarizimit të Kullotave

7.4.1 Tipi dhe cilësia e kullotave

Nga sipërfaqja totale e kullotave, prej 1591.8 ha janë kullota gjatë gjithë vitit të mirëfillta me bar të cilësisë mesatare. Shumica janë kullota që kullotën gjatë verës, kemi dhe kullota që kullotën gjatë gjithë vitit por dhe kullotat verore po kullotën me gjatë sepse dekadat e fundit bie shumë pak bore dhe qëndron disa ditë jo si më përpara që nuk shkrinte për 3-4 muaj dimer. Në këto kullota predominon mbulesa barishtore graminace, që zë rreth 40-50 % të sipërfaqes së tyre, rreth 30% leguminozet dhe 30% të tjera.

7.4.2 Përdoruesit e kullotave dhe koha

Kullotat përdoren nga popullatat që janë në brendësi dhe në afërsi të ekonomisë. Përdorimi i saj në përgjithësi është kolektiv por ka edhe raste të përdorimit familjar dhe me grup familjesh. Kullotat përdoren gjatë gjithë vitit në këte ekonomi pjesa më e madhe e tyre përdoren vetëm gjatë verës. Edhe kullotja në pyje ka pothuajse këtë grafik.

7.4.3. Llojet e bagetive

Aktualisht kullotat përdoren për dele dhe më pak për të tjera, kurse kullotat me shkurre dhe pyjet që kullotën dominohet nga kullotja e dhive. Gjedhi përgjithësisht trajtohet me ushqim dhe regjim stallor në periudhën më të madhe të vitit, por fshatrat e kësaj zone dhe gjedhin e nxjerrin shpesh në kullota. Blegtoria e imët kullot kryesisht në sezonin vjeshtë –dimër, pjesërisht në verë në këto kullota.

7.4.4 Përdorimi aktual dhe kapaciteti mbajtës i kullotave

Në këto kullota predominon mbulesa barishtore graminace, që zë rreth 30-50 % të sipërfaqes së tyre dhe diferenca lloje të tjera. Prodhimtaria e biomasës është e ulët dhe mesatarisht arrin në 10-15 kv/ha.

Përgjithësisht përdorimi aktual i kullotave në teresi nuk është mbi kapacitetin e tyre sepse për arsye të emigracionit ka rënë numri i blektorise, në kullota ka disa dekada që kanë munguar masat për përmirësimin e tyre. Kjo ka sjellë edhe uljen e aftësisë mbajtëse të tyre. Kapaciteti kullor llogaritet në 1-7 dele/ha, 0.2-1 dhi/ha, 0.5-1 lopë/ha, ndërsa në kullotat me shkurre dhe shkurret që kulloten kapaciteti është 3-8 dhi/ha. Koeficienti i ngrëshmërisë varion, në sezonin më të mirë arrin nga 50 % deri në 80 %, ndërsa mesatarisht arrin në rreth 60 %.

Një përdorim më racional i kullotës, përmirësimi i domosdoshëm i tyre sepse po shkojnë drejt një degradimi total dhe mos kullotja mbi kapacitet, do të rrisë kapacitetin e tyre në të ardhmen.

7.4.5 Infrastruktura aktuale

Në ekonominë kullimore Rosek-Rrjoll, kemi konstatuar 5 lera uji për blektorinë të ndërtuar nga vitet 80 deri në vitin 2022 konkretisht 2 në parcelën 5, 2 në parcelën 6 dhe 1 në parcelën 7. Duke parë këtë situatë në planin e mbarështimit do të propozohen masa të posaçme për përmirësimin e infrastrukturës në kullota duke ndërtuar 3 cope dhe meremetuar disa 3 lera uji dhe duke ndërhur me përmirësim kullotash si heqje e gurëve dhe bimëve e shkurreve të dëmshme dhe të pa ngrëshme.

. Kështu do të shfrytëzohet më mirë kapaciteti i tyre dhe do të rritet ngrëshmëria.

7.4.6 Problemet mbi kullotjen dhe furnizimin e blegtorisë me baze ushqimore

Problem i mprehtë për kullotat është mos përmirësimi i tyre. Territorët kullorë në përdorim të fshatrave të ekonomisë kullorë Rosek-Rrjoll në total zënë një sipërfaqe prej **1591.8** ha. Gjatë këtyre viteve nuk janë kryer punime për përmirësimin e tyre. Megjithatë koeficienti i ngrëshmërisë, varion nga 50% deri në 80%.

Përveç kullotave, blegtoria kullotet edhe në pyjet, nga të cilët sigurohet edhe baza ushqimore, për periudhën e dimrit.

8. OBJEKTIVAT E MBARËSHTRIMIT TË KULLOTAVE

8.1. Objektivat e përgjithshme për planifikimin afat-gjatë

Pyjet janë një pasuri dhe trashëgimni e çmuar kombëtare, Në Nenin 1 të Ligji 57/2020, datë 30.04.2020, “Për pyjet” citohet: Qëllimi i këtij ligji është mbrojtja e kullotave si pasuri me rëndësi të veçantë, për vlerat e mëdha dhe të pazëvendësueshme në mbrojtjen e klimës, të tokës, ruajtjen dhe përmirësimin e potencialeve prodhuese, të ekuilibrit të mjedisit natyror, biodiversitetit, burimeve gjenetike dhe regjimit hidrik si detyrim me interes kombëtar dhe ndërkombëtar.” Më tej po Ligji 57/2020, datë 30.04.2020. “Për pyjet” e konsideron planin e mbarështimit si instrumentin kryesor të zhvillimit të qëndrueshëm të fondit pyjor. Bazuar sa më sipër si dhe sipas parimeve të mbarështimit të qëndrueshëm e shumë funksional është realizuar optimizimi i nevojave lokale me mundësitë/kapacitetet ekologjike. Gjatë hartimit të PMPK u krye studimi i territorit, marrja e të dhënave, matjet në pyje si dhe takime me grupe interesi me synim:

- Bashkërendimin me aktorët lokale që veprojnë në zonë edhe me dy - tre ekonomi

kullosore fqinje për të ndaluar degradimin e kullotave.

- Përfshirjen dhe angazhimin e aktorëve lokale, grave e grupeve të disavantazuara në hartimin dhe zbatimin e PMK.
- Mbrojtjen e përmirësimin e mjedisit të përbashkët.
- Reduktimin e varfërisë në zonat rurale.
- Trajnimin profesional të aktorëve në pyje e kullota në të gjitha nivelet (punëtorë, teknikë, udhërrëfyes të guidave të natyrës)
- Përdorimin dhe zhvillimin natyral të kullotave (automatizimi biologjik)
- Rehabilitimin e përmirësimin e sipërfaqeve kullosore për mbrojtjen e ekosistemeve Natyrore, përmirësimin e peisazheve rural dhe ruajtjen e biodiversitetit.
- Mirëmenaxhimin e qëndrueshëm dhe shumë funksional të kullotave.
- Përdorimin dhe zhvillimin e qëndrueshëm të kullotave mbi bazën e vlerësimit me kritere bashkëkohore të gjëndjes biologjike dhe ekologjike të tyre në mënyrë që të përcaktohet realisht potenciali i tyre prodhues pa dëmtuar biodiversitetin dhe pa çënuar çështjet e mbrojtjes së mjedisit.
- Përcaktimin e rolit dhe mënyrës së përfshirjes së palëve të interesuara gjatë hartimit dhe zbatimit të këtij plani.

8.2. Objektivat kombëtare për Zhvillimin e Kullotave.

Qëllimi dhe objektivat kryesore kombëtare janë:

- Të sigurohet ruajtja dhe mbrojtja e integritetit të burimeve kullosore si pasuri natyrore të qëndrueshme e në këtë kuadër edhe biodiversitetit pyjor dhe kullosor;
- Ekonomia kullosore të kontribuojë në zbutjen e varfërisë në zonat rurale.

Gjithashtu prioritetet e qeverisë Shqiptare në mbështetje të zhvillimit të sektorit të kullotave synojnë në:

- Një nxitje të menaxhimit të kullotave drejt konservimit natyror të tyre, mirëmbajtjes së biodiversitetit dhe zhvillimit të eko-turizmit;
- Rehabilitimin e kullotave të degraduar për t'i rikthyer në kushte optimale;
- Ripercaktimin i drejtimeve të punës sipas koncepteve afat-gjatë të zhvillimit për administrimin dhe menaxhimin e kullotave;
- Formulimin dhe zbatimin e një Programi Kombëtar të Kullotave.
- Krijimin e mundësive përfituese në mbrojtjen, konservimin dhe përmirësimin e burimeve kullosore edhe përmes programeve qeveritare;
- Vazhdimin e bashkëpunimit teknik dhe financiar me agjensitë ndërkombëtare në sektorin e kullotave për të siguruar burime të investimeve;
- Ngritjen e kapaciteteve drejtuese dhe menaxhuese në nivelin e njësisë të qeverisjes vendore dhe partnereve private si dhe zhvillimi i një programi efektiv të ekstensionit;
- Nxitjen dhe përfitimin e të ardhurave përmes zhvillimit të mundësive rikrijuese dhe turizmit;
- Përcaktimin e roleve dhe funksioneve të gjithë aktorëve në sektorin e kullotave dhe identifikimin e lidhjeve me kritike mes tyre;
- Promovimi i funksioneve sociale dhe mbrojtëse të kullotave

Mbështetur në objektivat kombëtare të zhvillimit të sektorit të kullotave dhe kullotave Ligji 57/2020, datë 30.04.2020. "Për pyjet" e konsideron planin e mbarështimit si instrumentin kryesor të zhvillimit të qëndrueshëm të fondit kullor. Përcaktimi i objektivave në planin e mbarështimit bëhet në përputhje të plotë me interesin e popullatave lokale dhe pa çënuar objektivat rajonale dhe kombëtare për zhvillimin e qëndrueshëm.

8.3. Pajtueshmëria e PMK me planifikimin rajonal dhe atë në nivel Bashkie

Sipas Planit të Përgjithshëm Vendor (PPV) të Bashkisë Shkoder parashikohet realizimi i ndërhyrjeve të rëndësishme që do të përmirësojnë dhe mbrojnë peizazhin. Këto zona kanë rol shumëfunksional, sepse kontrollojnë flukset (komponentet ushqyes dhe sedimentet) që përmirësojnë cilësinë e ujit, mbrojnë tokën nga erozioni dhe ndotja, kontribuojnë në mbrojtjen nga përmbytjet, ndihmojnë në përmirësimin e mikroklimës dhe cilësinë e ajrit dhe funksionojnë si një habitat për faunën dhe në përgjithësi si një bio-korridor.

Peisazhi urban do të përmirësohet ndjeshëm përmes zbatimit të PPV dhe konkretisht nëpërmjet rindërtimit, krijimit të hapsirave të lira publike dhe hapsirave të gjelbra dhe mbjelljes së drurëve dekorativë përgjatë rrugëve. Përveç kësaj edhe në sistemin natyror dhe bujqësor propozohen masa që do të kenë si rezultat shtimin e gjelbërimit:

8.4. Objektivat kryesore të PMK

Plani i Mbarështimit të Ekonomisë kullorose Rosek-Rrjoll ka disa objektiva kryesore, të cilat janë:

- marrja në konsideratë e të gjithë faktorëve që lidhen direkt ose indirekt ndërmjet tyre - popullata lokale, administrimi i kullotave, ekoturizmi, blektorët etj, pa harruar kufizimin e erozionit, ruajtjen e natyrës dhe stabilitetin e resurseve.
- plotësimi i nevojave të popullatës me bazë ushqimore për bagetinë, si dhe përdorimi i prodhimeve jodrusore kullorose vetëm nëpërmjet një zhvillimi të qëndrueshëm të kullotave.
- harmonizimi i interesave të komunitetit dhe të pjesëmarrësve të tjerë veprues në territorin e kësaj ekonomie në përputhje me mundësinë aktuale dhe potenciale të kullotave.
- grumbullimi i informacionit të shumfishtë, evidentimi i faktorëve sociale dhe ekonomike që ndikojnë në një mbarështim të qëndrueshëm të kullotave, por të mundësojë vlerësimin e parametrave ekologjike (klime etj) biologjike (ekosistemet, biotopet, florën - faunën veçanarisht atë të kërcënuar).
- identifikimi i masave që do të merren në të ardhmen dhe harmonizimin e të gjithë faktorëve veprues për përcaktimin e objektivave specifike që janë rezultat logjik i një mbarështimi bashkëkohor.

8.5. Objektivat specifike të ekonomisë kullorose/NJM

Objektivat specifike të ekonomisë kullorose janë:

- Evidentimi i gjëndjes aktuale në tërë hapësirën e ekonomisë kullorose me anë të matjeve direkte në terren.
- Bashkëpunimi që në fazën e hartimit të PMK me përdoruesit dhe palët e tjera të interesuara.

- Përdorimi dhe zhvillimi i qëndrueshëm i kullotave mbi bazën e vlerësimit me kritere bashkëkohore të gjëndjes biologjike dhe ekologjike të tyre.
- Organizimi i takimeve për diskutimin e masave që propozohen, dhe detajimin operacional të planit afat mesëm dhe afatgjatë.

8.5.1 Objektivat specifike mbi përdorimin e tokës, funksionin dhe formën e qeverisjes/mbarështimit

Mbarështimi aktual nga ai i propozuar për sa i takon përdorimit të territorit, formës së qeverisjes dhe funksioneve ka ndryshime të ndjeshme

8.5.4 Objektivat specifike për kullotat

Në ekonominë kullimore Rosek-Rrjoll mbikullotja nuk paraqitet si problem pasi kullotat nuk janë mbishfrytëzuar sepse me largimin e popullsisë drejt qendrave të mëdha urbane dhe në emigracion ka rënë ndjeshëm numri i blektorise në kullota, por këto vitet e fundit nuk është bërë asnjë punim përmirësues dhe investim për infrastrukturën prandaj kërkohet vëmendje e veçantë për to.

Gjithashtu duhet të përmirësojmë ndjeshëm infrastrukturën në kullota veçanërisht në mbërritshmëri dhe vepra ujëpëruese me qëllim rritjen e kapacitetit mbajtës dhe shmangien e kullotjes së detyruar.

8.5.5 Objektivat specifike mbi biodiversitetin

Shtirja e ekonomisë kullimore Rosek-Rrjoll nga 40 m deri 850 m mbi nivelin e detit, ekspozicioni i saj me luginat dhe shpatet, burime ujore, përrrenjtë, përroskat e shumta e bëjnë këtë ekonomi mjaft të larmishme nga pikpamja e biodiversitetit.

Detyra jonë është që këtë biodiversitet ta mbrojmë dhe ta shtojmë me synim për ta bërë me atraktive zonën, me drejtim zhvillim agroturizmi dhe turizmit natyror.

Rreziqet për biodiversitetin kanë qenë dhe mbeten shfrytëzimet intensive, prerjet ilegale, mbikullotja në afërsi të fshatrave dhe zjarret.

Për përmirësimin e biodiversitetit, që synojmë veçanërisht të llojet dhe varietetet gjenetike.

8.5.6 Objektivat specifike mbi gjëndjen shëndetsore

Vëzhgimet e kryera në terren tregojnë se kjo ekonomi nuk paraqet probleme shqetësuese për sa i takon gjëndjes fitosanitare (ka drurë të vjetër me majë të tharë).

Përcaktimi i masave për rehabilitimin e gjëndjes (prerja e drurëve me mosha të mëdha, heqja e drurëve të thyer, të djegur e të rrëzuar, luftimi i kancerit të geshtenjes dhe krasitja e degeve të poshteme të pishave) dhe ndërmarrja e veprimeve konkrete në një priudhë sa më të shkurtër kohore do të ndikojnë në shëndetësimin e gjëndjes. Kushtet e jetesës për popullatat lokale janë të vështira prandaj edhe dukuria e prerjeve ilegale është e pranishme dhe e ndjeshme sa i takon përmasave. Prejet ilegale janë dhe mbeten problem shqetësues për pyjet dhe strukturat përgjegjëse për pyjet në bashki.

Për të frenuar këtë fenomen rekomandohet marrje e përgjegjësisë jo vetëm nga personat përgjegjës direkt për mbrojtjen e kullotave por edhe nga institucione të tjera të pushtetit qendror dhe lokal. Kjo gjë do të ndihmonte shumë në zbatimin e ligjit për ndalimin e prerjeve me qëllime fitimi, të cilat në pyje shkaktojnë pasoja të pariparueshme. Pra kështu, del me evident

zbatimi rigoroz i ligjit, transferimi i përgjegjësisë dhe kompetencave drejt bazës e deri tek përdoruesi i përditshëm. Një gjë e tillë është e parashikuar edhe në strategjinë e zhvillimit të sektorit të kullotave.

8.5.7 Objektivat specifike mbi faunën

Për mbarështrimin e gjahut objektiv kryesor për periudhën e vlefshmërisë të planit do të jetë krijimim i kushteve të përshtatshme për ushqim, riprodhim dhe folezim.

Pasuria faunistike mund të shndërrohet në një bazë për zhvillimin e gjuetisë turistike në ekonomi gjë që është në interes të gjithë komunitetit të zonës.

Nga informacionet e grumbulluara nëpërmjet intervistave të ndryshëm dhe disa vëzhgimeve konstatohet se në territoret e kullotave dhe kullotave të ekonomisë kullosore gjenden lloje të ndryshëm kafshësh dhe shpendësh të egër. Ndër llojet më të rëndësishëm por që hasen rrallë janë: ariu, derri i eger, thëllëza e malit, pëllumbi i egër dhe qukapiku. Llojet që takohen zakonisht me shpesh janë dhelpra, ujku, lepuri, laraska, grifsha, sorra, harabelat dhe mëllenja. Gjithashtu gjenden Iriqi dhe breshka. Prania e tyre tregon për një biodiversitet të kënaqshëm. Zhvillimi i popullatave të faunës së egër ka ndikim pozitiv mbi ekosistemet kullosore dhe mbi mbarështrimin e kullotave. Aktualisht situata me pyjet ka filluar të përmirësohet e për pasojë edhe fauna e egër nuk është shumë e kërcënuar. Megjithatë është e nevojshme të merren masa për një kontroll më të mirë të gjuetisë.

Kryerja e një inventari të gjahut mbi kritere tekniko-shkencore do të ndihmonte së tepërmi në monitorimin e popullatave dhe përcaktimin e gjëndjes së tyre. Me një informacion të tillë mund të merren masa të plota për mbarështrimin shkencor të gjahut. Ndalimi i gjuetisë pa leje dhe me mjete të ndaluara gjuetie është një objektiv që kërkon seriozitet dhe këmbëngulje gjatë të realizimit të tij të plotë.

9.4.5. Masat në kullota

Të gjitha pjesët kullosore të ekonomisë do të mbeten nën suksesionin natyror. Për të përmirësuar cilësinë e kullotave dhe për të zgjatur periudhën e kullotjes janë propozuar të ndërhyhet me pastrim bimësh e shkurresh të padëshirueshme dhe të pangrënëshme, të cilat do të mundësojnë rritjen e cilësisë së kullotës dhe biomasës së barit.

a- punimet e infrastrukturës

- Është propozuar të bëhen ndërhyrje në infrastrukturën e kullotave, mendohet të ndërtohen 3 lera te reja dhe te merremtohen 3 lera ekzistuese, jo funksionale për sigurimin e ujit për blegtorinë.

b-punimet për përmirsimin e vegjetacionit

- Heqja gurëve, bimëve e shkurreve të pangrënëshme do të bëhet në **1591.8 ha**

Shih tabelën 9.3.2.1

9.4.6. Gjendja dhe masat në infrastrukturën e ekonomisë kullosore

Ekonomia kullosore Rosek-Rrjoll është e përshkuar pothuajse në të gjithë sipërfaqen e saj me rrjet rrugor me dendësi të mirë deri mesatare por me gjendje teknike të dobët.

Në përgjithësi gjendja e rrugëve nuk është e mirë për shkak të dëmtimit nga kushtet atmosferike sepse ndërtimi i tyre nuk është bërë konform kushteve teknike përkatëse. Gjithashtu, dëmtimet janë evidente sidomos për shkak të mungesës për një kohë të gjatë, të fondeve të nevojshme për riparimin dhe mirëmbajtjen e tyre.

Megjithatë, për sa u përket rrugëve kullosore, ato nuk i plotësojnë tërësisht kërkesat teknike, sepse nuk kanë gjërësinë e duhur, mungojnë bankinat, kanalet dhe tombinot si dhe në jo pak raste kanë pjerrësi shumë të mëdha. Në këtë ekonomi nuk parashikohen të kryhen punime rehabilitimi për rrugët kullosore, pavarësisht se kanë nevojë, por do të kryhen sisteme malore për stabilizimin e terrenit siç janë ndërtimi i pritave malore, gardheve teke dhe çifte, pasi e kanë të nevojshme këtë ndërhyrje.

9.4.7. Masat specifike për aktivitetet rekreacionale dhe didaktike

Në pyjet me funksion rekreativ që mund të parashikohen në të ardhmen do të jenë hapja dhe marketimi i shtigjeve. Në zonat e degraduara do të merren masa për evitimin e degradimit të mëtejshëm dhe rehabilitimit me pyllëzime e sisteme malore.

10. VLERËSIMI EKONOMIK

10.1. Vlerësimi i efekteve të masave të planifikuara në pyje dhe kullota

Të ardhurat

Tabela 10.2.1.

Emërtimi	Njësia matjes	Sasia	Çmimi për njësi (lek)	Vlera (lek)
Tarifë kullote per 10vjet	krerë	26150	300	7 845 000
Te ardhura nga bimët medicinale per 10 vjet				3 805 000
TOTALI				11 650 000

Të ardhurat në ekonominë kullosore Rosek-Rrjoll llogariten të jenë në total **11 650 000** lek.

10.3 Planifikimi i kostove/shpenzimeve

Vlera totale e kostos së punimeve përmblledh të gjitha shpenzimet e punimeve të parashikuara gjatë dhjetë viteve në harkun kohor të zbatimit të këtij Plani Mbarështimi sipas urgjencës së parashikuar në kapitujt e mësipërm.

Kosto shpenzime

Tabela 10.3.1

Emertimi	Njesia matjes	Sasia	Çmimi per njesi (lek)	Vlera (lek)
Pastrim gurë,shkurre e bimë të dëmshme	ha	1591.8	8000	12 734 480
Ndërtim lera uji për blegtorinë	cope	3	1 300 000	3 900 000
Meremetim lera uji	cope	3	700 000	2 100 000
TOTALI				13 334 480

Shpenzimet në ekonominë kullosore Rosek-Rrjoll llogariten të jenë në total lek

10.4 Analiza kosto-perfitim

Mbi bazën e analizës së mësipërme, në tërësi rezultojnë më shumë shpenzime se sa të ardhura. Në këto shpenzime janë përfshirë shpenzimet për lëndën e parë dhe kostoja e punës, ndërsa shpenzimet për personelin pyjor nuk janë përfshirë.

Në total përfitimi bruto, për periudhën 10 vjeçare llogaritet si diferencë e të ardhurave me shpenzimet. Të dhënat jepen në tabelën nr.10.4.1;

Analiza kosto – përfitim *Tabela nr.10.4.1*

Emertimi	Vlera (lek)
Të ardhura per 10 vjet	11 650 000
Shpenzime per 10 vjet	13 334 480
Humbja	- 1,684,480

Nga sa më sipër rezulton se nga aktivitetet e planifikuara, shërbimi pyjor do të sigurojë të ardhura, që nuk i mbulojnë shpenzimet gjate **10 viteve** te para . Natyrisht vlera e të ardhurave presupozohet të jetë më e madhe se sa ajo e përlllogaritur nëse këtu përfshihen edhe përfitimet mjedisore, si nga sekuestrimi i karbonit nga të mbjellat, vreshtat, foragjeret, pemët frutore, sipërfaqet me bimësi kullosore, drurët dekorativ nëpër kopshte private, sipërfaqet ujore dhe prrojet me bimësi e tyre. Ka akoma më shumë rezerva në sasinë e grumbullimit të bimëve mjeksore, gjuetia dhe peshkimi e të tjera për komunitetin e zonës por edhe më gjërë.

Pyjet e kesaj ekonomie jane ne pergjithesi pyje te reja dhe do te kene nje zhvillim te larte ne volum, sasia e frutave te geshtenjes dhe bimeve medicinale do te kete rritje te konsiderueshme, keshtu qe te ardhurat do te kene nje rritje me 20-30% me shume se ato te planifikuara dhe te llogaritura bazuar ne parametrat aktual.

Mundësitë për shtimin e të ardhurave nga aktivitetet në pyje janë të mëdha pasi bashkia si menaxhuese e kullotave dhe kullotave duhet që të gjejë mënyrat për nxjerrjen në treg të produkteve kullosore sepse kështu për lëndën e punimit të ardhurat dyfishohen, për lëndën e hollë trefishohen, për bimët mjekësore mund të 2 fishohen dhe për drutë e zjarrit dhjetëfishohen. Pra bashkia duhet të krijojë ndërmarrjen e vet për kryerjen e punimeve ose të shesë punën tek kompanitë private dhe jo të shese produktin lëndë në këmbë.

11. LIDHJA MIDIS PLANIT TË MBARËSHIMIT TË KULLOTAVE E KULLOTAVE DHE SISP

Lidhja midis PMK dhe SISP përshkruhet në Udhëzues sipas ecurisë kronologjike të rrjedhës së punës në hartimin e planit.

12. PROCESI I VALIDIMIT TË PMPK NE SISP

Kur plani i mbarështimit është gati. konsulenti duhet të paraqesë PMPK për miratim dhe pranim. Miratimi i planit të ri të mbarështimit dhe futja në SISP konsiston në këto procese :

- korigjimi i të dhënave gjeo-hapsinore
- plotësimi dhe korigjimi i informacionit të përgjithshëm të attributeve

Kryesisht. funksionalitetet edituese duhet të garantojnë korrektësinë e të dhënave të futura në mënyrë që të shmangen gabimet sa më shumë të jetë e mundur. Gjatë përgatitjes së planit të

mbarështimit të kullotave dhe kullotave mund të ketë mangësi në lidhjen logjike midis të dhënave për shkak të lënies jashtë të informacionit. Për shembull, në hartimin e planit të ri të mbarështimit, hapi i parë është plotësimi i bazës së të dhënave mbi gjëndjen e kullotave dhe më pas të përcaktohen objektivat dhe ndërhyrjet në bazën e të dhënave të planit të mbarështimit. Hartuesi i planit të mbarështimit duhet të përcaktoj objektivat dhe ndërhyrjet për secilën nënparcelë kullimore dhe kjo duhet bërë një e nga një. Sistemi informacionit paraqet listën e nënparcelave pa objektivat e përcaktuara.

13. MIRATIMI I PLANIT TË MBARËSHTRIMIT TË KULLOTAVE

Kërkesat bazë për miratimin e planit të mbarështimit janë:

- ❖ Kur të përfundojë hartimi i planit të mbarështimit, një përmbledhje ekzekutive duhet të përgatitet duke nxjerrë në pah karakteristikat e tij si: objektivat e planit, treguesit e fondit pyjor dhe kullor, mundësinë vjetore të shfrytëzimit, ndërhyrjet silvikulturore dhe efektiviteti ekonomik i zbatimit të planit të mbarështimit si dhe pjesëmarrja e komunitetit lokal në hartimin e tij.

- ❖ Veçoritë kryesore të planit të mbarështimit duhet të shpjegohen dhe diskutohen me stafin e shërbimit pyjor të bashkisë dhe me aktorët e tjerë nëpërmjet një prezantimi në poërpunt.

- ❖ Plani dërgohet në Ministrinë e Mjedisit për miratim i shoqëruar me letrën mbështetëse të hartuar nga Drejtoria e Kullotave e Bashkisë.

- ❖ Një komision ngrihet nga ministria (1 përfaqësues nga MTM, 1 përfaqësues nga AKP dhe 1 përfaqësues nga FSHP/UBT), për të kryer kontrollin cilësor të planit të mbarështimit dhe për të siguruar që cilësia e planit është e mirë dhe se plani është hartuar në përputhje me rregulloret, udhëzuesin si dhe respekton të drejtat e palëve të treta. Miratimi final i planit të mbarështimit për pyjet publike dhe private bëhet nga Ministri i MTM pas vlerësimit pozitiv të komisionit.

14. MONITORIMI I ZBATIMIT TË PMK

SISP bën të mundur monitorimin vjetor të ndërhyrjeve që kryhen në përputhje me planin e mbarështimit si dhe rastet e ngjarjeve ekstreme si psh: zjarret në pyje, rrëshqitjet, përmytjet, që ndikojnë në gjëndjen e territorit dhe menaxhimin e planit. Monitorimi i zbatimit të PMPK do të bëhet sipas procedurës së pritshme të futjes së informacionit në SISP për çdo ndërhyrje duke futur këto të dhëna: (i) tipi i masave; (ii) sipërfaqja ku është kryer ndërhyrja (si psh: gjatësia e rrjetit të ri rrugor); (iii) kostoja e ndërhyrjeve; (iv) kontraktori; (v) punësimi i grave dhe burrave (mundësia për të ndarë dhe për të menaxhuar ndërhyrjet e parashikuara në planin e mbarështimit duke respektuar pjesëmarrjen gjinore sipas ligjit 9970/2008) duke siguruar edhe një informacion më të përditësuar. Në SISP do të futen të gjitha ngjarjet që do të ndodhin në territorin e ekonomisë kullimore si: zjarret në pyje, problemet fitosanitare, rrëshqitjet etj.

15. RISHIKIMI PERIODIK I ZBATIMIT TË PLANIT TË MBARËSHTRIMIT

Megjithëse progresi në zbatimin e aktiviteteve specifike është një nga problemet kyç në rastin e një plani mbarështimi. ky i fundit duhet të rishikohet në mënyrë të rregullt çdo vit si pjesë e procesit të ruajtjes dhe kontrollit mbi qeverisjen e kullotave. Është e dobishme të kryhet periodikisht një rishikim tërësor i planit të mbarështimit gjatë periudhës së vlefshmërisë së tij. Tendencia afat-shkurtër në progresin e zbatimit të planit të mbarështimit mund të kryhet pas një periudhe 2- 3 ose më shumë vitesh në varësi të subjektit dhe këto tendenca duhet të pasqyrohen gjatë zbatimit të planit të mbarështimit.

16. RISHIKIMI AFAT-MESËM I PLANIT TË MBARËSHTRIMIT

Rishikimi i planit të mbarshtimit ka për qëllim adaptimin me kushtet e reja të krijuara gjatë zbatimit të tij. Për këtë arsye, hartimi i planit të ri të mbarshtimit, përfaqëson një rishikim të situatës në ekonominë kullimore për të cilën ai hartohet.

Rishikimi në fund të periudhës 10 vjeçare, përmban një analizë të rezultateve të kësaj periudhe pas zbatimit të planit të mbarshtimit që lidhen me:

- evidentimin dhe pasqyrimin e ndryshimeve për sa i perket përhapjes së vegjetacionit pyjor brënda dhe jashtë ngastrave, pra korrigjimeve të nevojshme nëse vërehen ndryshime kufijsh.
- evidentimin dhe pasqyrimin e ndryshimeve strukturore dhe fazave të zhvillimit të grumbujve.
- evidentimin dhe pasqyrimin e gjëndjes fitosanitare të grumbujve.
- evidentimin dhe pasqyrimin e infrastrukturës rrugore të shtuar.
- përcaktimin e objektivave të rinj për periudhën pasardhëse.

17. RISHIKIMI FINAL I PLANIT TË MBARËSHTRIMIT

Rishikimet brënda periudhës 10-vjeçare. bëhet në intervale të ndryshme për të verifikuar:

- zbatimin e planit të shfrytëzimeve.
- parametrat dendrometike të grumbujve në sipërfaqe provë të përherëshme.
- zbatimin e planeve të punimeve përmirësuese dhe punimeve të tjera.
- reflektimin e ndryshimeve të ndodhura në fondin pyjor .

Në fund të periudhës së vlefshmërisë së planit të mbarshtimit, kryesisht në vitin e fundit një rishikim tërësor i aktiviteteve të planit duhet të kryhet. Rishikimi final i planit të mbarshtimit duhet të kryhet në të njëjtën mënyrë si rishikimi afat-mesëm por duke përfshirë të gjithë periudhën kohore të vlefshmërisë së planit të mbarshtimit. Duhet të analizohet efektiviteti dhe performanca e planit të mbarshtimit kundrejt objektivave të tij, plani i ndërhyrjeve në fillim dhe sa është zbatuar ai dhe cili ka qënë buxheti. Rishikimi final i planit do të krijojë një bazë shumë të mirë për planin tjetër të mbarshtimit që duhet të hartohet për ekonominë kullimore.

18. PËRGATITJA E HARTAVE

Hyrie

Nisur nga rëndësia që hartat tematike kanë në procesin e planifikimit është e nevojshme që të përcaktohen: – tematika e hartave në përshtatje me kushtet e reja të territorit – elementët grafike standard, ngjyrat dhe emërtesat – dixhitalizimi i hartave dhe integrimi i tyre në sistemin GIS. SISP menaxhon direkt hartat dhe elementët e dhënë më poshtë (vijat, ngjyrat, emërtimet etj) mund të jenë standard i sistemit të informacionit për përgatitjen e hartave. Përpara se sistemi të jetë operacional, përgatitja e hartave duhet të realizohet në sistemin GIS duke respektuar standartet e mëposhtme. Hartat mund të ndërtohen nëpërmjet GIS duke përdorur sistemin e ri zyrtar KRGJSH 2010 kompatibël me sistemin koordinativ UTM. Hartat mund të ndërtohen në shkallët 1:25 000 ose 1:10 000 në rastin kur sipërfaqja është e vogël. Hartat dhe ortofotot që janë të disponueshme në faqen e ASIG (ëëë.asig.gov.al) mund të përdoren direkt edhe nga SISP. Hartat më të rëndësishme për planin e mbarshtimit janë:

- Harta e Ekonomisë kullimore

- Harta e funksioneve të kullotave
- Harta e tipeve të kullotave. shkurreve dhe kullotave
- Harta e rrjetit rrugor, infrastrukturës dhe zonave të degraduara
- Harta e ndërhyjeve, punimeve që do kryhen

Harta e ekonomisë kullimore

Është harta bazë tematike e cila përcakton kufijtë e ekonomisë kullimore dhe ndarjen e saj në parcela dhe nënparcela. Kufijtë e ekonomisë kullimore, ndarja në parcela dhe nënparcela do jenë të njëjtë me ato ekzistues. Në çdo rast parcela identifikohet me numër, ndërsa nënparcela me shkronjë. Disa të dhëna që duhet të merren parasysh: – Ngjyra (e zezë) dhe trashësia e vijave për parcelat dhe nënparcelat është e njëjtë me atë të Udhëzuesit të 2001 (0.5 dhe 0.25 mm). – Numri i parcelës duhet të shkruhet vetëm 1 herë në qendër të parcelës dhe trashësia e numrit është 0.5 mm dhe lartësia e tij 8 mm. – Shkronja e nënparcelës duhet të shkruhet vetëm 1 herë në qendër të nënparcelës ku trashësia e numrit është 0.5 mm dhe lartësia e tij 5 mm. Shkalla e hartës mund të jetë 1:10 000 ose 1:25 000, por për parcelat në pronësi private mund të përdoret edhe shkalla 1:2500 e cila kërkohet nga zyra e regjistrimit të pasurive të paluajtshme për regjistrimin e pronës. Harta e ekonomisë kullimore duhet të përmbajë këto informacione: – rrjetin e sipërfaqeve provë të përhershme dhe të përkohshme – pronësia me teksturë grafike të limituar për pronësinë private për të bërë dallimin nga pronësia publike (pa ngjyrë ose teksturë) 80 – zonat e mbrojtura në rast se janë prezente në brëndësi të ekonomisë kullimore, por edhe në rast të kufijve të ekonomive fqinje (duhet informacion për të patur sinergji) – rrugët kryesore, duke u kufizuar tek rrugët me akses kryesor – rrjedhjet ujore dhe trupat ujore (liqenet, rezervuaret).

Harta e funksioneve

Kjo hartë përcakton funksionet kryesore të kullotave dhe kullotave të ekonomisë kullimore. Klasifikimi i përdorur është i njëjtë me atë të IKP 2018 dhe do përdoret edhe në përshkrimin parcellar dhe nënparcellar. Është një hartë e re e cila lidhet me funksionet e kullotave dhe kullotave në nivel parcellar dhe nënparcellar dhe është lehtësisht e realizueshme nëpërmjet sistemeve dixhitale .

Harta e tipeve të kullotave dhe kullotave

Kjo hartë përshkruan tipet e kullotave dhe kullotave në lidhje me qëllimet e PMPK. Harta e propozuar lidhet me speciet kryesore dhe ndahet në 4 zona duke iu referuar: vegjetacionit mesdhetar, kullotave mezofile dhe termofile dhe kullotave të zonës alpine. Kjo ndarje integrohet edhe me tipet e tjera të përdorimit të territorit si: kullota, livadhe, sipërfaqe inproduktive, sipërfaqe të zhveshura, sipërfaqe shkëmbore dhe zonat e prekura nga zjarret. Kodet e tipeve të kullotave janë bazuar në klasifikimin e Udhëzuesit të vitit 2001 dhe është bërë integrimi me kodet e reja të përcaktuara me kritere të ngjashme. Për zgjedhjen e ngjyrave baza fillestare është Harta e Kullotave në shkallën 1: 25.000 në nivel kombëtar duke shtuar disa elemente të sugjeruar nga stafet e shërbimit pyjor bashkiak. Në përgjithësi pyjet e dushqeve do shënohen me ngjyrë kafe, pyjet fletore me ngjyrë të gjelbër, halorët me ngjyrë të kuqe/vjollce, shkurret me ngjyrë bojëqielli/blu. Për të lehtësuar interpretimin e tipeve të kullotave është mirë që të futet një etiketë me një kod specifik për secilin tip pylli sipas legjendës së mëposhtme. Është e mundur që të lexohen tipet edhe kur printimi bëhet bardhë e zi. Harta është organizuar në bazë të specieve dominante. Kur kemi një pyll të përzier është e

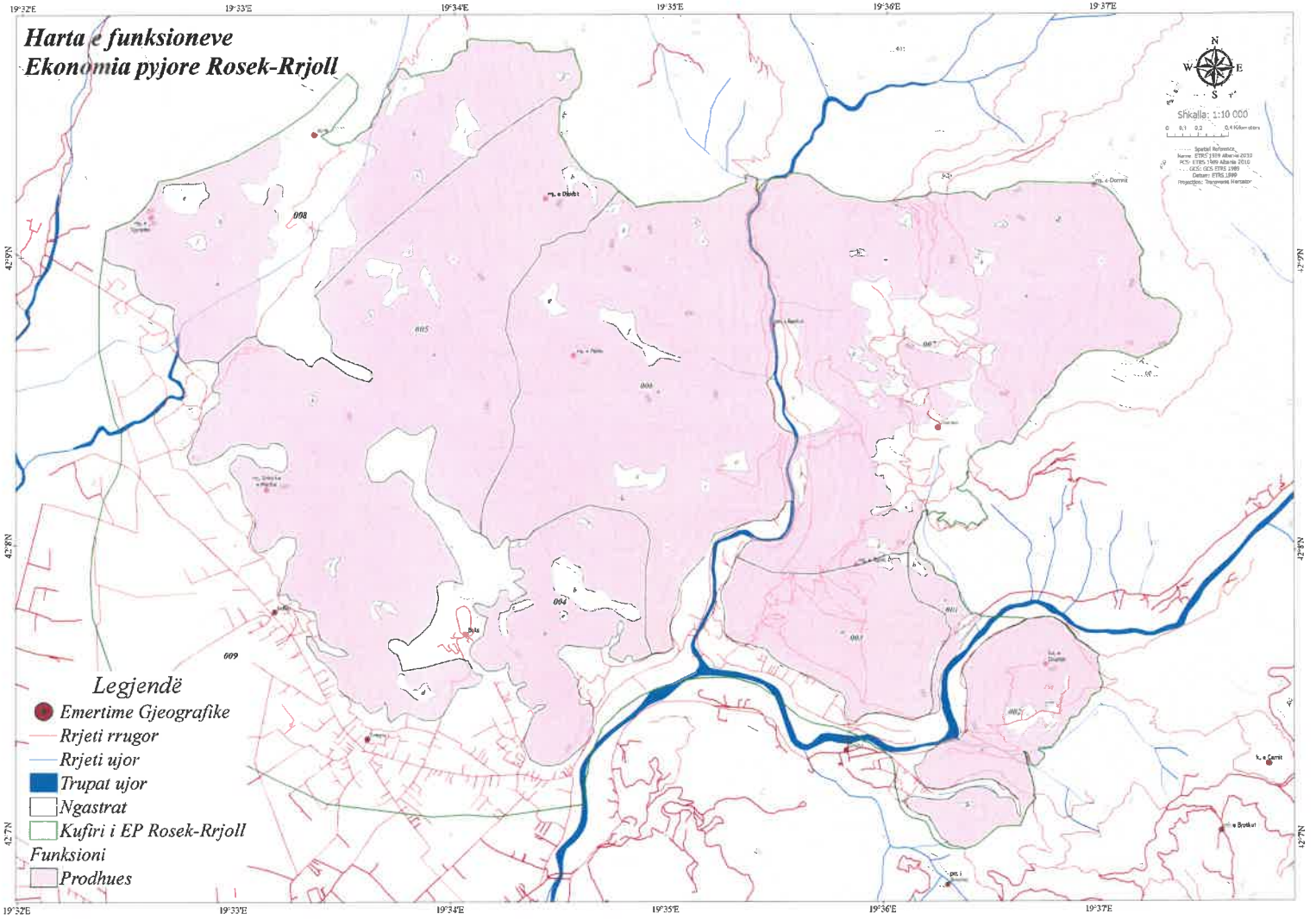
mundur të përdoret i njëjti standard vetëm duke bërë modifikimin e ngjyrës që mbush zonën. Në rast se kemi 1 specie dominante mbushja me ngjyrë do jetë e plotë dhe në këtë rast do përbëhet vetëm nga 1 ngjyrë dhe emërtesë/etikete (psh: pyje të dominuar nga Bunga (*Quercus petraea* Mill)-do të jetë e kafenjtë me emërtimin përkatës). Në rast se kemi 2 specie duhet të përdorni një teksturë me vija vertikale me 2 gjërësi të ndryshme (vijat më të gjëra për llojin dominant dhe ato më të ngushta për llojet e tjera). duke përdorur të njëjtat ngjyra dhe emërtesa si në tabelën e mëposhtme. Për të lehtësuar leximin e bazës topografike është mirë që të përdorim komandën "transparence" për të reduktuar intensitetin e ngjyrave (reduktohet rreth 50%).

Harta e rrjetit rrugor, infrastrukturës dhe zonave të degraduara

Është një hartë e re e cila synon të përcaktojë rrjetin për mbritshmerinë me rrugë të ekonomisë kullosore, praninë e strukturave mbështetëse për aktivitetet e ndryshme për menaxhimin shumëfunksional të kullotave, praninë e sipërfaqeve të degraduara dhe masat për parandalimin e degradimit. Ajo ndahet në seksionet e mëposhtme: - Rrugët kullosore dhe shtigjet - Infrastrukturat (për funksionet sociale dhe rekreacionale, punimet kullosore, kullotat, masat për parandalimin e zjarreve, problemet në rrjedhjet ujore, shpatet etj.) - Sipërfaqet e degraduara në shpatë për shkak të aktivitetit human (gurorë, vënd- gërmime mineralesh etj) Elementë të hartës janë përcaktuar në formën e simboleve, vijave me dimensione të ndryshme për secilin nga specifikimet e lartpërmendura. Për të ndihmuar leximin e hartës bazë topografike është më mirë që të përdoret komanda "transparence" për të reduktuar intensitetin e ngjyrave (rreth 50%) për mbushjen e sipërfaqeve.

Harta e ndërhyrjeve

Është një hartë shumë e rëndësishme pasi përmbledh të gjitha masat që do zbatohen në ekonominë kullosore gjatë 10 viteve (ose më shumë) të ardhshëm. Kjo hartë duhet të jetë e ndarë në këto seksione: - asnjë ndërhyrje: zonat kullosore pa ndërhyrje duhet të jenë pa ngjyrë ose simbole - trajtimet silvikulturore që tregojnë ndërhyrjet kryesore në plantacionet e reja, trungishte, cungishte, punimet e kujdesimit (prerjet fitosanitare), rehabilitimi i kullotave të dëmtuar etj. - rrugët kullosore dhe strukturat (rrugët e reja, mirembajtja, struktura dhe impiantet për prodhimin e lëndës së punimit) - ndërhyrjet për parandalimin e zjarreve në pyje (pikat e furnizimit me ujë, korridoret etj.) - ndërhyrjet për rehabilitimin e tokave dhe rrjedhjeve ujore (punimet në shpatë, përgjatë rrjedhjeve ujore dhe rrugëve auto) - ndërhyrjet rekreacionale (shtigjet e reja dhe mirembajtja e tyre, fasilitetet për rekreacion/qëllime didaktike, barakat, baret etj) - masat në shkurre dhe kullota (përmirësimi i sipërfaqeve me bimësi barishtore, strukturat e reja dhe mirëmbajtja e tyre). Ndërhyrjet do të raportohen me ngjyra dhe fushë me një transparence deri 50% , derisa të jetë e mundur që të shikohet tematika e hartës në sfond.

Harta e tipeve të pyjeve dhe kullotave Ekonomia pyjore Rosek-Rrjoll

